

การพัฒนา SMEs ไทย ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

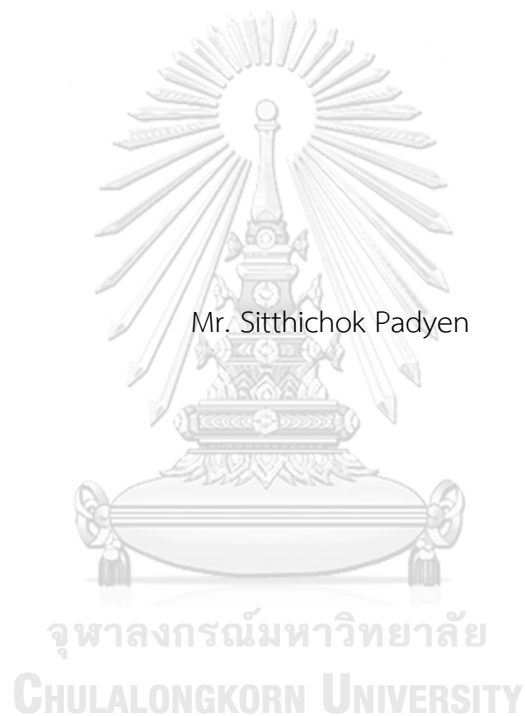
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Development of Thai's SMEs through Government Procurement.

Mr. Sitthichok Padyen

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration in Public Administration

Department of Public Administration

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์	การพัฒนา SMEs ไทย ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
โดย	นายสิทธิโชค พัดเย็น
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

-----	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์)	
-----	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์)	
-----	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุลณี เทียนไทย)	
-----	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิน ศิริประภาณุกุล)	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สิทธิโชค พัดเย็น : การพัฒนา SMEs ไทย ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. (The Development of Thai's SMEs through Government Procurement.) อ.ที่ปรึกษา
หลัก : รศ. ดร.ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการรวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำนโยบายส่งเสริม SMEs ไทย ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงประมาณ ผ่านการแจกแบบสอบถาม แก่ผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม SMEs ผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ Thai SME-GP ทั้งสิ้น 400 ราย และการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวแทนจากผู้ประกอบการที่มีกิจกรรมที่สามารถเข้าร่วมโครงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้แต่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 ราย พบว่า นโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP ถูกกำหนดในรูปแบบของ กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 และนำมาปฏิบัติควบคู่ไปกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตามพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จากข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าผู้ประกอบการ SMEs ที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยมาตรฐานและจุดประสงค์ของนโยบายชัดเจน และนโยบายสามารถช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงตลาดใหม่ ๆ ในการจำหน่ายสินค้าและบริการเพื่อต่อยอดกิจการของตนต่อไปได้ในอนาคต แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่ามาตรฐานนโยบายผ่านการบังคับใช้ กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 มีความทับซ้อนและยุ่งยากทำให้ผู้ประกอบการบางรายตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการ ในด้านของปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับหน่วยรับนโยบายนั้นตัวนโยบายยังไม่สามารถประชาสัมพันธ์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง ทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนพลาดโอกาสในการเข้าร่วมโครงการ และในส่วนของปัจจัยทรัพยากรนโยบายพบว่าด้วยอัตรากำลังของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต
ปีการศึกษา 2565 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนา SMEs ไทยผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ จำสำเร็จสมบูรณ์ไปไม่ได้หากขาดคำแนะนำจากทำอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์ ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขงานวิจัยฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความรู้และความช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอบคุณเพื่อน ๆ รปม. 54, เพื่อน ๆ วงโยธยา, เพื่อน ๆ SEAs 5 และกัลยาณมิตรรอบตัวทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาและช่วยกันให้กำลังใจให้สามารถจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจ รวมถึงสนับสนุนค่าเล่าเรียนตลอด 4 ภาคการศึกษาที่ผ่านมา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่บ้างไม่มากก็น้อย หากมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดแต่เพียงผู้เดียว และยินดีน้อมรับข้อเสนอแนะจากทุกท่านที่เข้ามาศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไปในอนาคต

สิทธิโชค พัดเย็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
.....ค	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	ค
.....ง	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	ง
กิตติกรรมประกาศ.....จ	จ
สารบัญ.....ฉ	ฉ
สารบัญตาราง.....ช	ช
สารบัญรูปภาพ.....ฉ	ฉ
บทที่ 1.....1	1
บทนำ.....1	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....1	1
1.2. คำถามการวิจัย.....5	5
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....5	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....7	7
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ.....7	7
2.2 แนวคิดที่ด้วยความหมายและเกณฑ์ในการจัดประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs).....15	15
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....17	17
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....25	25
บทที่ 3.....27	27
ระเบียบวิธีวิจัย.....27	27

3.1 รูปแบบการวิจัย.....	27
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.5 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	31
บทที่ 4.....	32
ผลการศึกษา.....	32
4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research).....	33
4.2 นโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP	40
4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ.....	51
4.4 การอภิปรายผลจากข้อมูล.....	65
บทที่ 5	70
ข้อเสนอแนะ	70
5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	70
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี.....	71
บรรณานุกรม	72
ประวัติผู้เขียน	76

สารบัญตาราง

	หน้า
Table 1 ตารางแสดงเกณฑ์การแบ่งประเภท SMEs	2
Table 2 ตารางแสดงเกณฑ์การแบ่งประเภท SMEs ตามกฎกระทรวงเดิม	15
Table 3 ตารางแสดงเกณฑ์การแบ่งประเภท SMEs ตามกฎกระทรวงใหม่	16
Table 4 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจำแนกตามประเภทกิจการ	33
Table 5 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจำแนกตามช่วงอายุในการดำเนินกิจการ	33
Table 6 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจำแนกตามจำนวนพนักงานในกิจการ..	34
Table 7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจำแนกตามรายได้ต่อปีของกิจการ	34
Table 8 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในการเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP.....	35
Table 9 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อหน่วยงานในการดำเนินโครงการ Thai SME-GP.....	36
Table 10 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อหน่วยงานในการดำเนินโครงการ Thai SME-GP (ต่อ).....	38
Table 11 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP จากการสัมภาษณ์.....	63

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
Figure 1 กระบวนการนโยบายสาธารณะ.....	10
Figure 2 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบสมเหตุสมผล	11
Figure 3 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการจัดการ.....	12
Figure 4 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการพัฒนาองค์กร.....	12
Figure 5 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบกระบวนการระบบราชการ	13
Figure 6 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการเมือง.....	14
Figure 7 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบทั่วไป.....	14
Figure 8 แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	26
Figure 9 แสดงตัวอย่างหนังสือรับรองผู้ประกอบการ SMEs.....	46
Figure 10 แสดงหนังสือเวียนคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ ว.89	48
Figure 11แสดงภาพบรรยากาศการสร้างการรับรู้นโยบายผ่านการประชุมเผยแพร่	50
Figure 12 แสดงคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนมาตรการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม (SME) เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ.....	54
Figure 13 แสดงคำสั่ง สสว.ที่ 132 /2563 แต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเอกชน.....	57
Figure 14 แสดงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านโฆษณาโทรทัศน์ช่อง true4u	58
Figure 15 แสดงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ youtube ช่อง brand inside	58
Figure 16 แสดงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs (Small and Medium Enterprises) ถือเป็น กลุ่มธุรกิจที่มีความหลากหลายอย่างมากทั้งในด้านขนาดกิจการที่ไม่ว่าตั้งแต่ธุรกิจการค้าขนาดเล็กที่มีเจ้าของ คนเดียวธุรกิจร้านอาหารที่มีจำนวนพนักงานเพิ่มขึ้นไปจนถึงธุรกิจผลิตชิ้นส่วนให้กับบริษัทขนาดใหญ่ที่ต้องใช้ พนักงานจำนวนหลักร้อยคน และด้านความหลากหลายของประเภทธุรกิจ ไม่ว่าจะในรูปแบบการจัดตั้งกิจการ ทั้งในภาคการผลิตภาคการค้าหรือแม้แต่กระทั่งการบริการแทบจะเรียกได้ว่าในทุกวันนี้แต่ละคนจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ SMEs แทบจะตลอดเวลาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง และด้วยจำนวนผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้นในทุกวันนี้ทำให้ SMEs มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ และสังคมโลกนั้นทั้งในแง่ของการเป็นกิจการที่สร้างมูลค่าแก่ระบบเศรษฐกิจ ทั้งในแง่ของการสร้างงาน สร้างมูลค่าเพิ่ม และ สร้างรายได้ในบทบาทที่หลากหลายเป็นได้ทั้งผู้ผลิต ผู้กระจายสินค้าและผู้ให้บริการ นับเป็นฟันเฟืองเล็ก ๆ ที่สำคัญ ที่หน่วยงานภาครัฐทั่วโลกกำลังให้การสนับสนุน

ในประเทศไทยเอง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs (Small and Medium Enterprises) ปรากฏขึ้นมาอย่างเป็นทางการในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 โดยกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “การผลิตสินค้า กิจการให้บริการ และกิจการค้าส่งและค้าปลีก หรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศ” (ราชกิจจานุเบกษา, 2543) นอกเหนือจากการให้นิยามแล้ว การออกพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังมีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งมีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐ อันมีพันธกิจในการกำหนดนโยบาย เก็บข้อมูลและประเมินผล ให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ทั้งยังร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการดำเนินโครงการส่งเสริม SMEs อย่างมีประสิทธิภาพ

จากพระราชบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs เป็นอย่างมากและยกขึ้นเป็นวาระแห่งชาติจากการก่อตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ให้กลายมาเป็น หน่วยงานหลักในการส่งเสริม สนับสนุน ผู้ประกอบการ SMEs ไทยมากกว่า 20 ปี โดยสสว.ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล พัฒนานโยบายรวมทั้งแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อจุดประสงค์หลักในการพัฒนาศักยภาพ SMEs

โดยในปี พ.ศ 2562 สสว. ได้ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม ในการประกาศ เกณฑ์การจัดประเภทผู้ประกอบการ SMEs เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานแก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมศักยภาพ SMEs ต่อไป ในอนาคต โดยมีรายละเอียดดังนี้

Table 1 ตารางแสดงเกณฑ์การแบ่งประเภท SMEs

ประเภทกิจการ	วิสาหกิจขนาดย่อม				วิสาหกิจขนาดกลาง	
	วิสาหกิจรายย่อย		วิสาหกิจขนาดย่อม		รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)
	รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)		
การผลิต	ไม่เกิน 1.8	ไม่เกิน 5	ไม่เกิน 100	ไม่เกิน 50	เกิน 100 - 500	เกิน 50-200
บริการ/ค้าส่ง/ ค้าปลีก	ไม่เกิน 1.8	ไม่เกิน 5	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 30	เกิน 50 -300	เกิน 30-100

ที่มา: กฎกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับวันที่ 20 ธันวาคม 2562

จากตารางที่ 1 สังเกตได้ว่าเกณฑ์ในการชี้วัดขนาดของวิสาหกิจใช้รายได้ต่อปีในการแบ่งประเภทอีกทั้งยังมีการเพิ่มประเภท วิสาหกิจรายย่อยเข้ามาในหมวดของวิสาหกิจขนาดย่อมโดยต้องมีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 5 คน หรือมีรายได้ต่อปี ไม่เกิน 1.8 ล้านบาทในขณะที่วิสาหกิจขนาดกลางที่เป็นภาคการผลิต ต้องมีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 50 -200 คน หรือมีรายได้ต่อปีระหว่าง 100 – 500 ล้านบาท ส่วนในภาคการค้า (ค้าส่ง หรือค้าปลีก) และบริการ มีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 30 – 100 คน หรือมีรายได้ต่อปีเกินกว่า 50-300 ล้านบาทอย่างไรก็ตามหากจำนวนการจ้างงานและรายได้มีจำนวนเข้าเกณฑ์ที่ต่างกันให้ยึดรายได้ต่อปีเป็นหลักในการพิจารณา

การให้ความสำคัญและยกวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นเป็นวาระแห่งชาตินั้น ส่งผลให้การขยายตัวของจำนวนผู้ประกอบการ SMEs เพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลพบว่าจำนวนผู้ประกอบการ SMEs ในปี 2562 มีจำนวนกว่า 3,105,096 ราย คิดเป็นสัดส่วนกว่า 99.5 % ของจำนวนวิสาหกิจทั้งประเทศ 3,119,738 ราย อีกทั้งอัตราการจ้างงานจาก SMEs นั้นอยู่ที่ 12,060,309 คน จาก 17,357,056 คน คิดเป็นสัดส่วนกว่า 69.5 % ต่ออัตราการจ้างงานทั้งหมด (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564)

อย่างไรก็ดี จากสถิติยังแสดงให้เห็นอีกว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่มาจาก SMEs นั้นมีเพียง 5,963,156 ล้านบาท เมื่อเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั้งหมดของประเทศจำนวนทั้งสิ้น 16,879,027 ล้านบาท หรือเพียง 35.3 % เท่านั้น ซึ่งสวนทางกับจำนวนผู้ประกอบการ SMEs

และอัตราการจ้างงานที่ผ่านมามาตลอดปี 2562 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564)

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่าผู้ประกอบการ SMEs ประสบปัญหาหลัก ๆ ในการดำเนินธุรกิจอยู่สามประการ ประการแรก ปัญหาด้านการเงินจากการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ที่มีสาเหตุจากจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูง โดยสถาบันการเงินมีความเข้มงวดในการพิจารณาให้สินเชื่อ และได้กำหนดให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของ SMEs สูงกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ เนื่องจาก ต้นทุนการประเมินความเสี่ยงของธุรกิจ SMEs นั้นสูงกว่า โดยเฉพาะจากต้นทุนการตรวจสอบ ความน่าเชื่อถือของบัญชีรายรับรายจ่าย รวมถึงจากต้นทุนการวิเคราะห์แนวโน้ม การเติบโตจากการวางแผนและรูปแบบการดำเนินธุรกิจ อีกทั้งปัญหาจากผู้ประกอบการ SMEs อาทิ ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน มีหลักประกันไม่เพียงพอ ระบบบัญชีไม่เป็นมาตรฐาน หรือไม่มีประวัติกับสถาบันการเงินมาก่อน ทั้งยังรวมถึงปัญหาของ สถาบันการเงิน เช่น ข้อจำกัดด้านการให้เงินทุน และกฎระเบียบที่ขาดความยืดหยุ่น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561) ประการที่สองปัญหาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ และปัญหาการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนิน ธุรกิจ จากรายงานของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า SMEs กว่าร้อยละ 90 จำหน่ายสินค้าหรือให้บริการในรูปแบบเดิม ๆ ที่เคยมีอยู่แล้วในตลาดมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่นำเสนอสินค้าหรือบริการที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือมีนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ อีกทั้ง SMEs มากกว่าครึ่งหนึ่งที่ใช้ เทคโนโลยีหรือกระบวนการผลิตที่เก่ากว่า 5 ปี เนื่องจากขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ ประการสุดท้าย SMEs กว่าร้อยละ 60 สูญเสียความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้เล่นรายใหญ่เนื่องจากตลาดที่ SMEs สามารถเข้าไปร่วมขายสินค้าและบริการได้นั้นมีขนาดที่จำกัดก่อให้เกิดการเผชิญข้อเสียเปรียบทั้งด้านต้นทุนและเทคโนโลยี อีกทั้งธุรกิจขนาดใหญ่มีสินค้าและบริการ ที่ทันสมัย หลากหลาย ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561)

อย่างไรก็ตามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านของตลาด SMEs ที่มีขนาดจำกัดนั้น ภาครัฐโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและกระทรวงการคลังได้เล็งเห็นถึงโอกาสจากระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านการประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์ หรือ (e-Government Procurement: e - GP) มีมูลค่าสูงมีศักยภาพในการเป็นตลาดให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถเข้าไปร่วมเพื่อสร้างโอกาสในการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยจากข้อมูลพบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างรวมกว่า 1 ล้านล้านบาท จากกว่า 5 ล้านโครงการ โดยราว 40 % เป็นโครงการจัดซื้อสินค้าที่หน่วยงานรัฐต้องการ รองลงมา 36 % เป็นโครงการจ้างก่อสร้าง ตามมาด้วย 19% จากโครงการจ้างเหมาผลิตสิ่งของและจ้างเหมาบริการ (พชรพจน์ นันทรามาศ, 2562)

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จึงได้ร่วมมือกับกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ออกนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้าง

ภาครัฐ หรือ นโยบาย Thai SME-GP ขึ้นมาโดยในวันที่ 22 ธันวาคม 2563 กรมบัญชีกลางได้ประกาศ ฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริม หรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ซึ่งได้กำหนดพัสดุและบริการที่รัฐต้องการส่งเสริมสนับสนุนไว้ได้แก่สินค้าที่ผลิต ภายในประเทศ ทั้งยังรวมถึงสินค้าและบริการจาก ผู้ประกอบการ SMEs โดยในกฎกระทรวงดังกล่าว ได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่ทำการจัดซื้อจัดจ้างต้องทำการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการ จาก ผู้ประกอบการจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมผ่านวิธีเฉพาะเจาะจง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของ งบประมาณ ที่ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สามารถเสนอ ราคาในการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามนั้นต้องเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผ่าน เว็บไซต์ www.thaismegp.com เท่านั้น

นอกจากนี้กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวยังให้แต้มต่อแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมในภูมิภาคโดยการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐหน่วยงานภาครัฐจะต้องทำการจัดซื้อจัดจ้าง จาก ผู้ประกอบการ SMEs ที่จดทะเบียนอยู่ในพื้นที่จังหวัดที่ตั้งของหน่วยงาน นั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า 3 ราย และ หากดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (E-Bidding) กฎกระทรวงยัง กำหนดให้ผู้เสนอราคาที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเสนอราคาสูงกว่าราคาต่ำสุดของ ผู้เสนอราคารายอื่นไม่เกินร้อยละ 10 ให้จัดเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด (ราชกิจจานุเบกษา, 2563)

อย่างไรก็ตามจากการประกาศใช้นโยบายดังกล่าวเมื่อเดือนธันวาคม 2563 จนถึง สิ้นเดือน กันยายน 2565 ที่ผ่านมา กว่า 2 ปี ปฏิทินและสองรอบปีงบประมาณที่นโยบาย SME-GP ได้มีผล บังคับใช้นั้น ปรากฏว่า จำนวนผู้ประกอบการที่ได้ทำการลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ THAI SME-GP ผ่านเว็บไซต์มีเพียง 142,549 ราย (ข้อมูล ณ 3 ตุลาคม 2565) คิดเป็นร้อยละ 4.49 จากจำนวน ผู้ประกอบการ SMEs ทั้งประเทศ 3,178,124 ราย ณ สิ้นปี 2564 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม, 2565) โดยผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ ในสัดส่วนที่มากที่สุดมาจากภาค ภาคการค้า 59,946 ราย รองลงมาเป็นภาคบริการ 66,445 ราย และตามด้วยภาคการผลิต 13,565 รายและภาค ธุรกิจการเกษตร น้อยที่สุดที่ 2,576 ราย

จากการกำหนดมาตรการการเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น เป็นที่น่าสนใจว่า เหตุใดจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP กลับมีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 10 ของผู้ประกอบการทั้งหมดทั่วประเทศ ซึ่งนำไปสู่คำถาม สำคัญของการวิจัยว่า การนำนโยบาย Thai SMEGP ไปปฏิบัติ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสำนักงาน ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกรมบัญชีกลางนั้นเป็นอย่างไรและการนำนโยบายไป ปฏิบัติดังกล่าวเกิดปัญหาและอุปสรรคอย่างไรจึงทำให้จำนวนผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการน้อยกว่า ที่ควรจะเป็น และทำอย่างไรจะทำให้นโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการ จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ Thai SME-GP นี้ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์นโยบายได้เพื่อเป็นประโยชน์ในการ

เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs ไทยให้พัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

1.2. คำถามการวิจัย

- 1) การนำนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ Thai SME-GP ไปปฏิบัติเป็นอย่างไร
- 2) ปัญหาและอุปสรรคในการ การนำนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ มีอะไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการในการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา SMEs ไทย ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้ากับเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เนื่องจากแนวทางการศึกษาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงสถิติ จากผู้ประกอบการ SMEs ที่เข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP ซึ่งมีจำนวนกว่า 142,549 ราย ทั่วประเทศ (ข้อมูล ณ 3 ตุลาคม 2565) ประกอบกับข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ขั้นตอน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการขับเคลื่อนนโยบาย โดยอาศัยข้อเท็จจริงจากสถานการณ์ ทักษะทัศนคติประสบการณ์และความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ผู้วิจัย จะทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Structure Interview) ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ ที่จะสามารถตอบคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครบถ้วน

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษา “การพัฒนา SMEs ไทยผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตั้งแต่ปี 2561 รวมถึงแผนระดับย่อยได้แก่แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ทั้งยังรวมถึงแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมฉบับที่ 4 2560- 2564 โดยระยะเวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมเอกสารต่าง ๆ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการ SMEs ทั้งที่เข้าร่วม

และไม่เข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP ตลอดจนส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง สรุปผลและ วิเคราะห์ ข้อมูล จัดทำรายงานผลการศึกษาระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม 2565

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบถึงกระบวนการในการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ
- 2) สามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา การดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐ ทั้งในและต่างประเทศผ่านกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

1.7 องค์ประกอบสารนิพนธ์

- บทที่ 1 บทนำ
- บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย
- บทที่ 4 ผลการศึกษา
- บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การพัฒนา SMEs ไทยผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน เริ่มจากส่วนแรกแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ และตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ และส่วนที่สองเป็นการศึกษาแนวคิดที่ว่าด้วยความหมายและเกณฑ์ในการจัดประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และส่วนสุดท้ายเป็นการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

2.1.1 ความหมายของนโยบายสาธารณะ

ว่า นโยบายสาธารณะ (Public Policy) นั้น ไม่มีนิยามที่เป็นมาตรฐานกำหนดไว้ชัดเจน อย่างไรก็ตามก็มีวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้นิยามไว้หลายต่อหลายท่าน ดังนี้ **เดวิด ฮีตัน (1987)** นิยามนโยบายสาธารณะไว้ว่า การจัดสรรผลประโยชน์ หรือสิ่งที่มีคุณค่าระหว่างบุคคลและผลประโยชน์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ให้แก่สังคมโดยรวม ซึ่งผู้ที่สามารถใช้อำนาจในการทำสิ่งดังกล่าวได้แก่รัฐบาล หรือหมายความได้ว่าการกระทำใด ๆ ของรัฐบาลนั้นย่อมส่งผลในแง่ของการจัดสรรผลประโยชน์ให้มีส่วนได้เสียในสังคมไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง **เจมส์ แอนเดอสัน (1970)** ยังได้นิยามของนโยบายสาธารณะไว้ว่าเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่รัฐบาลหรือผู้ปกครองกำหนดขึ้นเพื่อตอบสนอง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยผ่านการกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และต้องมีกฎหมายรองรับอำนาจในการกระทำสิ่งๆ นั้นเป็นลายลักษณ์อักษร **โรมัส ดาย (1987)** (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2557) กล่าวว่านโยบายสาธารณะหมายถึงส่งใดก็ตามที่รัฐเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ โดยรวมไปถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายรัฐบาล ซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้อง อาทิ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม เช่น ทำถนน ขุดคลองหรือสร้างสะพาน ส่วนสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายรัฐบาลได้แก่ การกำหนดนโยบายเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือการออกกฎหมายห้ามขายของบนทางเท้า เป็นต้น **ไอรา ซาคานสกี (1970)** มอง นโยบายสาธารณะ ผ่านกิจกรรมที่รัฐกระทำสามประเด็นสำคัญดังนี้ ประเด็นแรก กิจกรรมดังกล่าวต้องเกี่ยวกับบริการสาธารณะต่าง ๆ เช่น การคมนาคม สาธารณสุข หรือการศึกษา ประเด็นที่สอง กิจกรรมที่รัฐกระทำเกี่ยวกับบริการสาธารณะนั้นต้องมีกฎข้อบังคับสำหรับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ เช่น ข้อบังคับของพนักงานไปรษณีย์ เป็นต้น ประการสุดท้าย นโยบายสาธารณะต้องครอบคลุมถึงกระบวนการกำหนดนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะ เช่นการแก้ไขกฎหมาย รัฐธรรมนูญ หรือการประกาศตัดสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศอื่น เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการไทยได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะไว้เช่นกัน อาทิ **พิทยา บวรวัฒนา (2529)** (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561) กล่าวว่านโยบายสาธารณะเป็นการศึกษาว่ารัฐบาล

เลือกทำ และไม่ทำอะไรบ้าง ด้วยเหตุผลใด และการเลือกทำหรือไม่กระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลอย่างไรต่อสังคม ในขณะที่ **ศุภชัย ยาวประภาษ** (2538) (ศุภชัย ยาวประภาษ, 2557) ได้ให้ความหมายไว้ว่านโยบายสาธารณะเป็นแนวทางหรืออีกความหมายหนึ่งคือทางเลือกที่รัฐบาลได้กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไข บรรเทา หรือแม้แต่ป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ที่ผ่านมามีในอดีต ปัจจุบัน และคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับ (วรเดช จันทรศร และสมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย, 2552) ที่กล่าวว่านโยบายสาธารณะคือมาตรการ ที่รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม **มยุรี อนุมานราชธน** (2549) (รศ. ดร. มยุรี อนุมานราชธน, 2563) ยังได้มีการสรุปคำนิยามของนโยบายสาธารณะไว้ โดยแบ่งออกเป็นสองความหมาย ได้แก่ความหมายแบบแคบ ที่มุ่งเน้นถึงกิจกรรมหรือการกระทำใดของรัฐบาล และ รวมไปถึงมติการตัดสินใจเลือกของรัฐบาล ในขณะที่อีกความหมายหนึ่ง ความหมายแบบกว้าง หมายถึงการวางแนวทางในการทำกิจกรรมของรัฐบาลไว้ล่วงหน้าแบบกว้างๆ เพื่อเป็นการชี้้นำให้เกิดกิจกรรม หรือการกระทำต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐเอง และภาคเอกชน เพื่อมุ่งผลลัพธ์ไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่รัฐบาลได้วางเอาไว้

2.1.2 กระบวนการนโยบายสาธารณะ

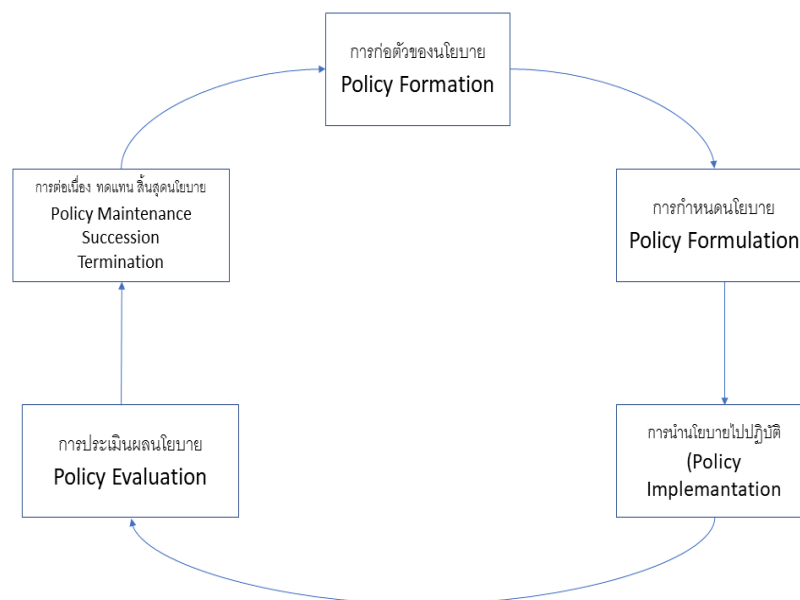
กำหนดนโยบายสาธารณะเป็นการตัดสินใจวางแนวทางหรือมาตรการของรัฐเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา พัฒนา หรือตอบสนองความต้องการของสังคมอย่างไร ก็ตინโยบายสาธารณะนั้นย่อมมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเสมือนวงจรชีวิต เรียกได้ว่า “วงจรนโยบาย” (Policy Cycle) หรือ “กระบวนการนโยบาย” (Policy Process) เช่นเดียวกับนิยามของนโยบายสาธารณะ กระบวนการนโยบาย ก็ถูกให้ความหมายต่างกันไปตามโดยนักวิชาการหลายๆ ท่าน ดังนี้ **ชาร์ล ลินด์บลอม** (1978) ได้จำแนกกระบวนการนโยบายออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การค้นปัญหาที่เกิดขึ้น การระบุเป้าหมายของนโยบาย การรวบรวมทางเลือก และการกำหนดนโยบาย ขณะที่ **โรมัส ดาย** (1972) ได้แบ่งกระบวนการนโยบายออกเป็น 6 กระบวนการได้แก่ การนิยามปัญหา การจัดทำวาระนโยบาย การกำหนดนโยบาย การสร้างความชอบธรรมในนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย (ชนิตา จิตตรุทธะ, 2561)

ในส่วนของนักวิชาการไทย ก็ได้มีการตีความ กระบวนการนโยบายสาธารณะเอาไว้เช่นกัน อาทิ **ศุภชัย ยาวประภาษ** (2538) ได้จำแนกกระบวนการนโยบายไว้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้แก่ ขั้นตอนแรกการกำหนดนโยบาย ขั้นตอนที่สอง การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย **พัชรี สิโรต** (2556) กล่าวว่า กระบวนการนโยบายแต่ละขั้นตอนนั้นไม่ใช่เรื่องของการปฏิบัติตามขั้นตอน เพียงอย่างเดียวแต่ยังรวมถึงการ วิเคราะห์ที่สภาพแวดล้อมทางการเมืองในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนด้วย โดยแบ่งขั้นตอนกระบวนการออกเป็นห้าขั้นคือ การระบุปัญหาและการนิยามปัญหา

การนำปัญหาเข้าสู่ผู้กำหนดนโยบาย การสร้างและการก่อตัวของนโยบาย การนำนโยบายมาปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย

(ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561) ยังได้แบ่งขั้นตอนกระบวนการนโยบาย ออกเป็นหกขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ **1. ขั้นตอนการก่อตัวของนโยบาย (Policy Formation)** อันเป็นการยกประเด็นปัญหาบางประการขึ้นมาสู่ความสนใจของผู้กำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในเชิงนโยบายต่อไป โดยการก่อตัวของนโยบายอาจจะมาจาก ตัวผู้กำหนดนโยบายเองกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หรือจากประชาชนโดยมุ่งประเด็นไปที่การตั้งคำถามว่าปัญหาคืออะไรสิ่งใดที่ทำให้ปัญหากลายมาเป็นปัญหาสาธารณะและปัญหาสาธารณะเข้ามาสู่ความสนใจของผู้กำหนดนโยบายได้อย่างไร **2. ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation)** อันเป็นขั้นตอนของการยกร่างข้อเสนอจากปัญหาสาธารณะ ที่ผู้กำหนดนโยบายได้เลือกเป็นวาระนโยบาย (Policy Agenda) มาทำการตัดสินใจเลือกวิถีทางนโยบายที่เหมาะสมที่สุดซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาสาธารณะ **3. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)** เมื่อนโยบายถูกเลือกมาเป็นวาระนโยบายแล้วการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแปลงนโยบายลงสู่การปฏิบัติโดยครอบคลุมถึงหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และตัวบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติใช้นโยบายโดยผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องมีการใช้ทรัพยากร ให้เหมาะสม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นโยบาย **4. ขั้นตอนการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation)** การประเมินผลนโยบายเป็นการพิจารณา ถึงผลลัพธ์ที่ตามมาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ได้หรือไม่ ทั้งนี้ยังรวมถึงความคุ้มค่าในด้านต้นทุนและประสิทธิผล (Cost-Effectiveness) ของนโยบายว่าสอดคล้องและเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ **5. ขั้นตอนการต่อเนื่อง ทดแทน และสิ้นสุดนโยบาย (Policy maintenance succession and termination)** ภายหลังจากการประเมินผลนโยบาย ซึ่งหากพบว่าข้อเท็จจริงว่านโยบายใดมีผลลัพธ์ที่สามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ก็ทำการดำเนินนโยบายต่อไปแต่หากมีความบกพร่องหรือก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อบุคคล ชุมชน และสังคมโดยรวมก็สามารถแก้ไข ปรับปรุง หรือหรือยกเลิกนโยบาย เพื่อนำไปสู่การออกนโยบายใหม่ อันเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งนี้ขั้นตอนของกระบวนการนโยบายนั้นสามารถอธิบายได้ตามแผนภาพที่ 2-1 ดังนี้

Figure 1 กระบวนการนโยบายสาธารณะ

ที่มา: (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561)

2.1.3 แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แนวคิดตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นหนึ่งในขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการนโยบาย นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ ดังนี้ **แวนมีเตอร์และแวนฮอร์น** (1975) ทั้งสองได้เสนอว่าการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ครอบคลุมทุกกิจกรรมของบุคคลและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนผ่านกระบวนการเปลี่ยนนโยบายจากนามธรรมลงสู่รูปธรรมผ่านการปฏิบัติงานของ องค์กร เพื่อมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการกำหนดนโยบายนั้น ๆ โดยการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม และการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องจึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายของนโยบายได้ ตามที่กำหนดไว้ **แมซาเนียนและซาบาเทียร์** (1989) อธิบายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการในการนำนโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้บรรลุผล ผ่านรูปแบบของกฎหมาย คำพิพากษา คำสั่งรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี หรือกฎกระทรวงฯ (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561)

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(วรเดช จันทรศร และสมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย, 2552) ได้กล่าวถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า เป็นเรื่องของการศึกษาว่าหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบสามารถนำนโยบายไปบริหาร

ทรัพยากรที่มีและปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายนั้นได้หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด โดยได้ทำการรวบรวมและนำเสนอผ่านตัวแบบที่แตกต่างกัน 6 ตัวแบบ (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561) ดังนี้

1) **ตัวแบบสมเหตุสมผล (Rational Model)** ตัวแบบนี้มีฐานคิดว่า นโยบายที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีระบบการวางแผนและควบคุมงานรวมถึงมีการกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายที่ชัดเจนมีการมอบหมายงานและกำหนดมาตรฐานการทำงานให้หน่วยงานย่อยขององค์กรมีระบบวัดผล การปฏิบัติงาน ตลอดจนมีระบบการให้คุณให้โทษที่ชัดเจนโดยตัวแบบนี้มุ่งไปที่การสร้างความสำเร็จในวัตถุประสงค์ของนโยบายว่าเป้าหมายและผลลัพธ์ของนโยบายคืออะไรเพื่อกำหนดภารกิจที่ชัดเจนของแต่ละฝ่ายในการปฏิบัติงาน โดยมีการวางแผนและควบคุมและมีการตรวจสอบผ่านมาตรการให้คุณให้โทษ เพื่อมุ่งสู่ปัจจัยวัตถุประสงค์ของนโยบายดังภาพที่ 2

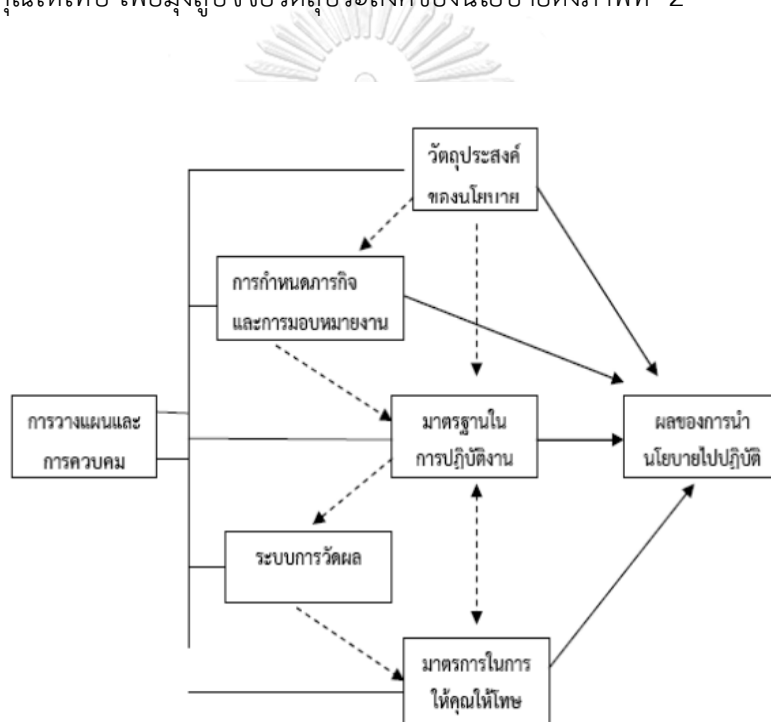

Figure 2 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบสมเหตุสมผล

ที่มา: (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561)

2) **ตัวแบบการจัดการ (Management Model)** ตัวแบบนี้มีแนวคิดที่เน้นการให้ความสำคัญกับศักยภาพภายในองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมองว่าผลลัพธ์ ของนโยบายนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสมรรถนะองค์กร ว่ามีโครงสร้าง ศักยภาพบุคลากร งบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ในการดำเนินงานที่เหมาะสม หรือไม่ อย่างไร ที่จะสามารถดำเนินนโยบายได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนภาพที่ 3

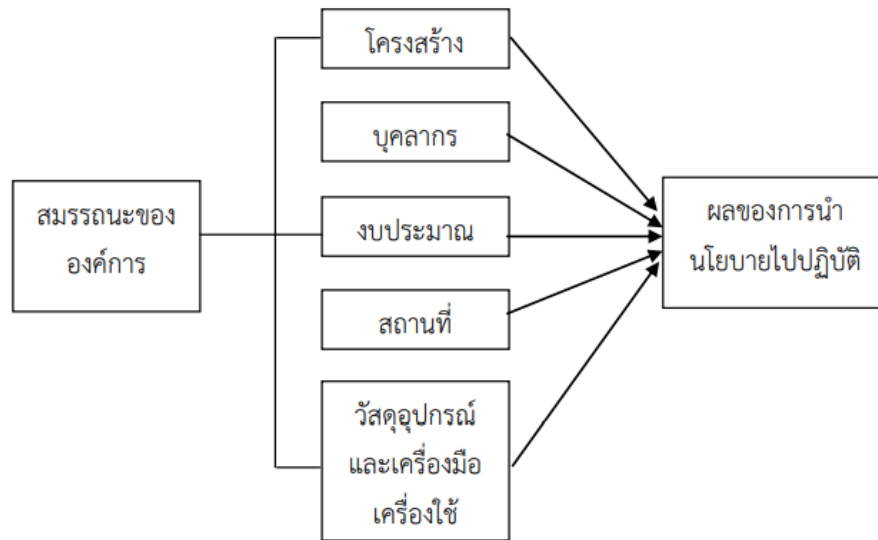

Figure 3 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการจัดการ

ที่มา: (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561)

3) ตัวแบบการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model) ตัวแบบนี้เน้นไปที่ศักยภาพของการพัฒนาองค์กรโดยผ่านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตัวแบบนี้มองว่า การทำงานเป็นทีม การสร้างแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมในองค์กรจะนำไปสู่การสร้างความผูกพัน ของสมาชิกในองค์กร และเป็นปัจจัยสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การสร้างการมีส่วนร่วม ในลักษณะนี้เป็นการสร้าง ความรู้สึกขอความร่วมมือในการดำเนินนโยบายแก่ผู้ปฏิบัติงานเสมือนนโยบายมาจากตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ดังปรากฏรายละเอียดตามแผนภาพที่ 4

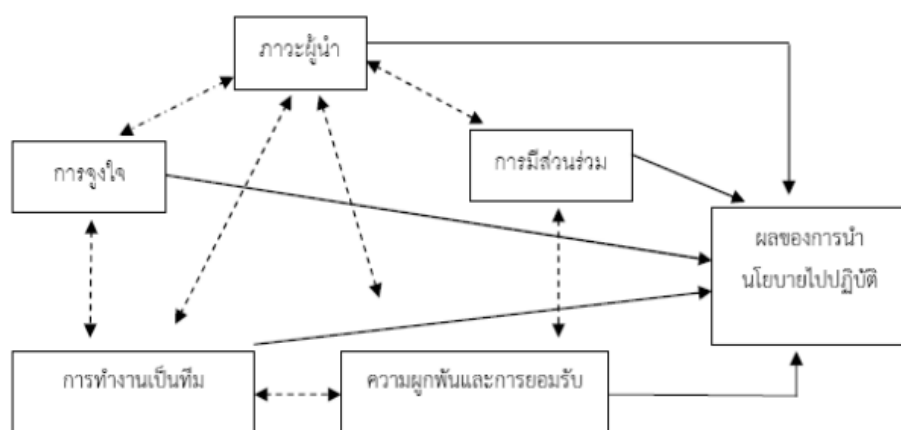

Figure 4 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการพัฒนาองค์กร

ที่มา: (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561)

4) **ตัวแบบกระบวนการระบบราชการ (Bureaucratic Process Model)** ตัวแบบนี้มีฐานคิดว่าอำนาจขององค์กรไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งอย่างเป็นทางการ หมายความว่าสมาชิกในองค์กรทุกคนมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจ และพิจารณา โดยเฉพาะ ข้าราชการระดับปฏิบัติการ ที่มีหน้าที่ให้บริการประชาชน โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถควบคุมได้ การยึดเหนี่ยวนโยบายใหม่ ๆ โดยไม่ได้รับการยอมรับจากข้าราชการผู้ปฏิบัติ นโยบาย ย่อมมีผลกระทบต่อการทำงานหรือวิถีชีวิตของข้าราชการ หากเจ้าหน้าที่ ระดับปฏิบัติการต่อต้านในการนำนโยบายใหม่ ๆ มาสู่การปฏิบัติ เจ้าหน้าที่อาจเพิกเฉยในการปฏิบัติตามนโยบายก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจที่ไม่เอื้อต่อนโยบาย และส่งผลให้นโยบาย ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่ได้วางไว้ รายละเอียดตามแผนภาพ ที่ 5

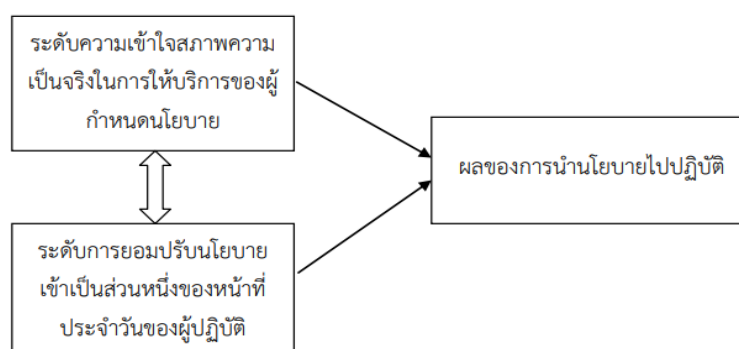

Figure 5 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบกระบวนการระบบราชการ

ที่มา: (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561)

5) **ตัวแบบการเมือง (Political Model)** ตัวแบบนี้มุ่งความสนใจไปที่ความสามารถของผู้เล่น (Players) หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร สถาบัน และปัจจัยภายนอกขององค์กร โดยมองว่าความสามารถในการต่อรอง และการประนีประนอมระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นปัจจัยสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผ่านการสร้างอิทธิพลทางนโยบายจากตัวแปรต่าง ๆ เช่น การอ้างเหตุผลความชอบธรรม การโฆษณาชวนเชื่อ และการสร้างพลังมวลชนในการกดดันเป็นต้น ปรากฏดังรายละเอียดตามแผนภาพที่ 6

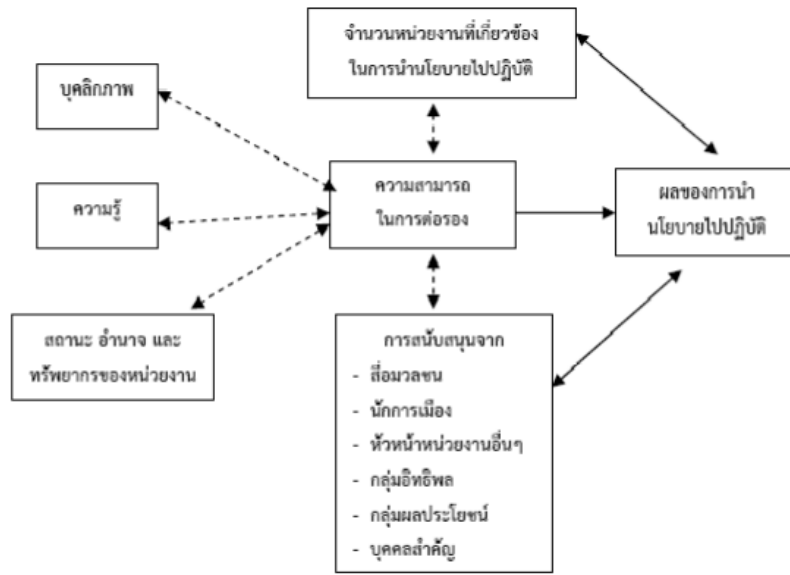

Figure 6 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการเมือง
ที่มา: (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561)

6) **ตัวแบบทั่วไป (General Model)** ตัวแบบนี้อ้างอิงจากแนวคิดของ เตอร์และแวนฮอร์น ที่มีฐานคิดว่านโยบายจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นขึ้นอยู่กับ ปัจจัย 6 ประการ ได้แก่ วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย ทรัพยากรนโยบาย การสื่อสารระหว่างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะของหน่วยงาน ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขสภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และ ความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย ดังรายละเอียดตามแผนภาพที่ 7

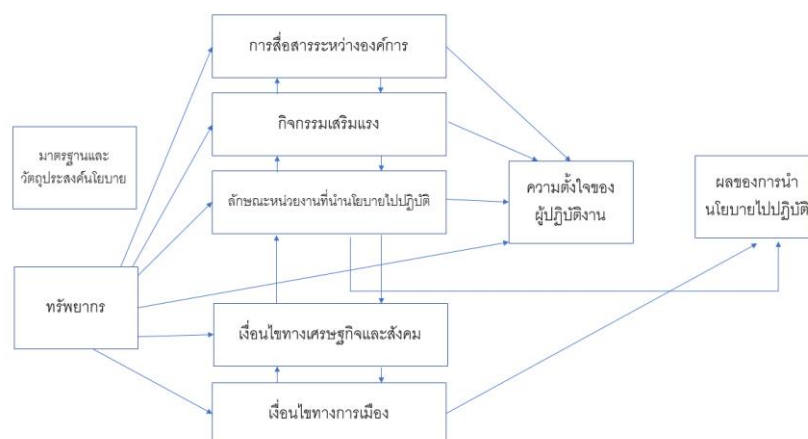

Figure 7 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบทั่วไป
ที่มา: (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2561)

2.2 แนวคิดว่าด้วยความหมายและเกณฑ์ในการจัดประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ในปัจจุบัน นิยามความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) มิได้มีมาตรฐานสากลในการใช้วัดที่ตายตัว โดยแต่ละประเทศมีการให้ความหมายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) แตกต่างกันไปโดยใช้เกณฑ์การวัดและนิยามที่ต่างกัน ดังเช่นในบางประเทศกำหนดว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต้องมีจำนวนการจ้างพนักงานไม่เกิน 200 คน ในขณะที่สหรัฐอเมริกากำหนดเกณฑ์ SMEs ไว้ว่าเป็นวิสาหกิจที่มีการจ้างงานไม่เกิน 500 คน (OECD, 2005) สำหรับประเทศไทย เดิมได้มีการนิยามความหมายและเกณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไว้ในกฎกระทรวง กำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพ.ศ. 2545 โดยใช้จำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร เป็นเกณฑ์ในการจัดประเภทวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม รายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ประเภท กิจการ	จำนวนคนงาน (คน)		สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
ภาคการผลิต	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200
ภาคการค้า				
ค้าส่ง	ไม่เกิน 25	26-50	ไม่เกิน 50	51-100
ค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16-30	ไม่เกิน 30	31-60
ภาคบริการ	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200

Table 2 ตารางแสดงเกณฑ์การแบ่งประเภท SMEs ตามกฎกระทรวงเดิม

ที่มา: กฎกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับวันที่ 11 กันยายน 2545

จากตารางที่ 2 พบว่า มีการแบ่งวิสาหกิจออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคการค้าโดยแบ่งออกเป็น คำส่ง และคำปลีก นอกจากนี้ยังมีการกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งขนาด ของวิสาหกิจ จากจำนวนการจ้างงาน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวร ซึ่งวิสาหกิจขนาดย่อมส่วนใหญ่ มีเกณฑ์การวัดอยู่ที่การจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมูลค่าสินทรัพย์ไม่เกิน 50 ล้านบาท มีเพียงภาคการค้าเท่านั้น ที่เกณฑ์วัดแตกต่างออกไป โดยอัตราการจ้างในภาคค้าส่งอยู่ที่ไม่เกิน 25 คนหรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท และภาคค้าปลีกต้องมีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 15 คน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท ในขณะที่วิสาหกิจที่ถูกจัดให้เป็นวิสาหกิจขนาดกลางนั้น ในภาคการผลิตและภาคบริการต้องมีการจ้างงาน ตั้งแต่ 51 – 200 คน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรตั้งแต่ 51 - 200 ล้านบาท ในขณะที่ภาคการค้า เกณฑ์สำหรับวิสาหกิจ คำส่ง ต้องมีการจ้างงานตั้งแต่ 26 – 50 คน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรตั้งแต่ 51-100 ล้านบาท แต่ในส่วนของการค้าปลีกนั้นจะต้องมีการจ้างงาน ตั้งแต่ 16-30 คน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร ตั้งแต่ 31-60 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ.2562 ได้มีการประกาศเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การนิยาม SMEs ขึ้นมาใหม่ โดยได้ยกเลิกการใช้มูลค่าสินทรัพย์ถาวรในการวัดและเปลี่ยนมาใช้รายได้ต่อปีของวิสาหกิจเป็นเกณฑ์ ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2562 รายละเอียดตามตารางดังนี้

ประเภท กิจการ	วิสาหกิจขนาดย่อม				วิสาหกิจขนาดกลาง	
	วิสาหกิจรายย่อย		วิสาหกิจขนาดย่อม		รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)
	รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)		
การผลิต	ไม่เกิน 1.8	ไม่เกิน 5	ไม่เกิน 100	ไม่เกิน 50	เกิน 100 - 500	เกิน 50-200
บริการ/คำส่ง /คำปลีก	ไม่เกิน 1.8	ไม่เกิน 5	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 30	เกิน 50 -300	เกิน 30-100

Table 3 ตารางแสดงเกณฑ์การแบ่งประเภท SMEs ตามกฎกระทรวงใหม่

ที่มา: กฎกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับวันที่ 20 ธันวาคม 2562

จากตารางที่ 3 สังเกตได้ว่า เกณฑ์ในการชี้วัดขนาดของวิสาหกิจได้เปลี่ยนไปใช้รายได้ต่อปี อีกทั้งยังมีการเพิ่มประเภทวิสาหกิจรายย่อยเข้ามาในหมวดของวิสาหกิจขนาดย่อม โดยต้องมีจำนวนการจ้างงาน ไม่เกิน 5 คน หรือมีรายได้ต่อปี ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท ในขณะที่วิสาหกิจขนาดกลาง ในส่วนของภาคการผลิต ต้องมีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 50 -200 คน หรือมีรายได้ต่อปีระหว่าง

100–500 ล้านบาท ส่วนในภาคการค้า (ค้าส่ง หรือค้าปลีก) และบริการ ต้องมีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 30–100 คน หรือมีรายได้ต่อปีเกินกว่า 50–300 ล้านบาท อย่างไรก็ตามหากจำนวนการจ้างงานและรายได้มีจำนวนเข้าเกณฑ์ที่ต่างกันให้ยึดรายได้ต่อปี เป็นหลักในการพิจารณา

ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้ยึดถือเอาประกาศกฎกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับล่าสุดปี 2562 ในการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นเกณฑ์หลักให้แก่ผู้ประกอบการ ในการลงทะเบียนเพื่อรับการสนับสนุนจากภาครัฐอันรวมไปถึงการเข้าร่วมโครงการการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยการลงทะเบียน ผ่าน www.thaismegp.com ด้วยเช่นกัน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

หัตถ์ญา พิมพ์สระเกษ (2555) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายป้องกันและควบคุม **ใช้หวัดนกไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา** เพื่อศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติกรณีนโยบายป้องกันและควบคุมโรคของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยมีปัจจัย 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่กลุ่มปัจจัย Top-Down หรือการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีลักษณะจากบนลงล่าง ให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานและความสามารถในการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ของผู้กำหนดนโยบายว่าสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด โดยอ้างอิงเข้ากับปัจจัยตามแนวคิดของแวน มีเตอร์และแวนฮอร์น ดังนี้ ลักษณะและมาตรฐานนโยบาย ทรัพยากรนโยบาย การติดต่อสื่อสาร การบังคับให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามนโยบาย ในขณะที่ปัจจัยอีกกลุ่มหนึ่งก็คือกลุ่มปัจจัย Bottom – Up หรือการบริหารงานจากล่างขึ้นบนโดยอาศัยแนวคิดภาพรวมจาก วรรณคดี จันทรังษ และทศพร ศิริสัมพันธ์ โดยมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัตินโยบาย รวมถึงความผูกพันในองค์กร และสภาพแวดล้อมในการทำงานด้วย

หัตถ์ญา ได้วางกรอบการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การนำนโยบายป้องกันและควบคุมใช้หวัดนกไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา นั้น มี 7 ประการ ได้แก่ 1) ความชัดเจนนโยบาย 2) มาตรฐานนโยบาย 3) โครงสร้างการดำเนินงาน 4) การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน 5) บุคลากรผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ 6) ทรัพยากร 7) สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่าจากการสัมภาษณ์ผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัจจัยความชัดเจนนโยบาย เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบรรลุวัตถุประสงค์นโยบายรองลงมาคือปัจจัยด้านผู้ปฏิบัตินโยบาย โดยให้ความหมายไว้ว่า จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปฏิบัติงานมีความตระหนักในหน้าที่ของตนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่ไม่ได้มีทัศนคติที่ว่าตนเองเป็นกุญแจสำคัญในความสำเร็จของการปฏิบัตินโยบาย ผลที่สำเร็จของนโยบายล้วนเกิดมาจากความชัดเจนของนโยบายในลำดับแรก และตามมาด้วยปัจจัยของการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานเป็นลำดับที่ 3 (หัตถ์ญา พิมพ์สระเกษ, 2555)

สมทัศน์ อย่างสุข (2563) ทำการศึกษา การนำนโยบายด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรค **อหิวาต์แอฟริกาในสุกร**ไปปฏิบัติกรณีศึกษาสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ที่เกี่ยวข้อง วางกรอบแนวคิดในการวิจัยตามทฤษฎีของ Van Meter และ Van Horn ในเรื่องของ ปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติร่วมกับการเพิ่มเติมปัจจัยอื่น ๆ ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันใน สังคมรวมทั้งสิ้น จำนวน 9 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย 2) ปัจจัยมาตรฐาน ของนโยบาย 3) ปัจจัยด้านโครงสร้างการดำเนินงาน 4) ปัจจัยด้านการสื่อสารนโยบาย 5) ปัจจัยด้านทรัพยากรนโยบาย 6) ปัจจัยด้านบุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 7) ปัจจัยด้านระบบ สารสนเทศ และเทคโนโลยี 8) ปัจจัยสภาพแวดล้อมนโยบาย 9) ปัจจัยด้านการติดตาม และ ประเมินผลนโยบาย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการนำนโยบาย การเฝ้าระวังและป้องกันโรคอหิวาต์ แอฟริกาในสุกรไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด 3 ปัจจัย ได้แก่ปัจจัยผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย และปัจจัยทรัพยากรนโยบาย (สมทัศน์ อย่างสุข, 2563)

ชยธร ฉายบ้านใหม่ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง **การนำนโยบายการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ กรณีศึกษา : โครงการธนาคารคัดแยกขยะ ประกันชีวิต ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี** วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ การดำเนินงานปัจจัยสนับสนุนในการ นำนโยบายการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองไปปฏิบัติ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้เครื่องมือในการสัมภาษณ์ผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบายบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประกอบกับ การสังเกตการณ์ (Observation) ในการดำเนินโครงการผลการศึกษาพบว่า การนำนโยบายการบริหาร จัดการขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้สำเร็จนั้นเป็น ผลจากปัจจัยวัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบายภายใต้ แนวคิด “เปลี่ยนขยะเป็นมูลค่าสร้างเสริมหลัก ประกันให้กับครอบครัว” รองลงมาเป็นปัจจัย การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้โดยเป็นการสื่อสารกัน ผ่านการประชุมคณะกรรมการ บริการและคณะกรรมการที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เฉพาะด้านและเน้นการสื่อสารไม่เป็นทางการ โดยผ่านแกนนำหรือตัวแทนหมู่บ้านในการกระจายข่าวสารหรือให้ข้อมูลสำคัญ (ชยธร ฉายบ้านใหม่, 2563)

ปรางอนงค์ แสงอากาศ (2564) ทำการศึกษา **การนำนโยบายลดทอนความเป็นอาชญากรรม ในผู้เสพยาเสพติดไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 108/2557** โดยวิเคราะห์เชื่อมโยงกับปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติตามทฤษฎีของ แวน มีเตอร์และ แวน ฮอร์น ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์และการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) จากการศึกษา พบว่า การนำนโยบายลดทอนความเป็นอาชญากรรมในผู้เสพยาเสพติดไปปฏิบัติ นั้น มีอุปสรรคมากที่สุด

ในปัจจุบันด้านการยอมรับนโยบายจากผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจมีท่าทีไม่ยอมรับในนโยบายการลดทอนความเป็นอาชญากรของผู้เสพยาเสพติดจากการขาดความเข้าใจในนโยบาย โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กฎหมาย ในการปราบปรามดำเนินคดีอาญา มากกว่าการมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมให้เข้ารับการบำบัด (ปรานองงค์ แสงอากาศ, 2564)

2.3.2 นโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ลักชิกา จรรยาขจร ได้ทำการศึกษาประโยชน์และอุปสรรคของ SMEs ไทยต่อนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อสืบหาประโยชน์และอุปสรรคของ SMEs ในการเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อนำมุมมองจากผู้ประกอบการ SMEs ไปเป็นข้อเสนอในการปรับปรุงมาตรการ/นโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริม SMEs โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยสุ่มตัวอย่างจากผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) โดยมุ่งประเด็นเกี่ยวกับมาตรการผ่อนผันให้ลูกหนี้ SMEs ที่ได้รับการพักหนี้ตามพระราชกำหนด การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 จากผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อมาตรการดังกล่าวต่างกัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มองว่ามาตรการดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือ SMEs ช่วงวิกฤติโรคระบาดโควิด-19 อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญของมาตรการก็คือไม่สามารถเข้าถึงผู้ประกอบการได้ทุกระดับ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม และรายย่อย หลายรายประสบปัญหาในการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงการติดต่อกับภาครัฐที่ไม่ได้รับความสะดวก ทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากมาตรการอย่างที่ควรจะเป็น(ลักชิกา จรรยาขจร, 2564)

วทันยา สังข์รัตน์ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางภาษีทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการชำระภาษี ทรัพย์สิน ในปัจจุบันของ SMEs ไทยเปรียบเทียบกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา รวมถึงศึกษาแนวทาง ปรับปรุงแก้ไขปัญหาภาษีทรัพย์สินของประเทศไทยเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น ผลการศึกษาพบว่าเมื่อเปรียบเทียบมาตรการทางภาษี ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย และประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ที่ถึงแม้จะมีลักษณะของวิสาหกิจที่ใกล้เคียงกัน แต่มาตรการทางภาษีของอีกสองประเทศนั้นมีความยืดหยุ่นและเฉพาะตัวสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยสัมพันธ์กับความสามารถในการทำรายได้ของผู้ประกอบการ มากกว่าประเทศไทย ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของทั้งสองประเทศมีแต้มต่อ ที่สามารถนำไปพัฒนาขีดความสามารถ

ทางการแข่งขันของตนเองได้ต่อไป ผู้วิจัยยังคงเสนอแนะ ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยมีภาระทางภาษีที่มากเกินไป และยังไม่มีความมาตรการเฉพาะในการบรรเทาภาระทางภาษีเหล่านั้น จึงควรมีมาตรการที่เฉพาะเจาะจง และให้แต้มต่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย เพื่อช่วยส่งเสริมในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันต่อไปได้ในอนาคต (วทันยา สังข์รัตน์, 2560)

นอกจากนี้ ดร.ศรีสุตา จงสิทธิผลและคณะ ยังได้ทำการวิจัยในหัวข้อ **การประเมินนโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมธุรกิจ SMEs ของประเทศไทย: ศึกษาเปรียบเทียบ แบ่งตามรายภูมิภาค และรายประเภท** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและ ความเหมาะสมของการดำเนินงานตามนโยบายของภาครัฐ ในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ไทย และเปรียบเทียบนโยบายดังกล่าว ตามพื้นที่ 6 ภาค แบ่งตาม ภาคการผลิต ภาคบริการ ภาคการค้าส่ง และการค้าปลีก ทั้งยังรวมไปถึงการเปรียบเทียบการเข้าถึงนโยบายภาครัฐของผู้ประกอบการ SMEs รายพื้นที่ 6 ภาค และตามประเภทของธุรกิจ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่นนโยบาย แผนงาน โครงการ ในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ไทย ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณโดยการใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการทั้ง 3 ประเภท และ 6 ภาค จำนวน 2,400 ราย ซึ่งผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs นั้น ดำเนินการสอดคล้องกับกรอบนโยบายรัฐบาลตามแผนแม่บท และมีความสอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงานภาครัฐ อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบผลของนโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมผู้ประกอบการตาม SMEs พื้นที่ 6 ภาค พบว่าด้านความรู้ และทักษะของผู้ประกอบการ รวมถึงด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และบริการทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อีกทั้งด้านการอำนวยความสะดวกในการติดต่อใช้บริการภาครัฐบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษายังพบว่าการดำเนินนโยบายที่ภาครัฐได้ดำเนินการในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมนั้น ยังคงพบปัญหาในด้านของการเข้าถึงข้อมูลจากภาครัฐ โดยขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง ส่งผลให้ผู้ประกอบการ SMEs จำนวนหนึ่งไม่สามารถเข้าถึงการส่งเสริมจากภาครัฐได้ อีกทั้งปัญหาจากตัวผู้ประกอบการเองเมื่อได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐทางด้านเงินทุน และวิธีการดำเนินธุรกิจแล้ว แต่กลับประสบปัญหาจากการขาดตลาดในการขายสินค้าและบริการ ทำให้การดำเนินนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (ศรีสุตา จงสิทธิ ผล และคณะ, 2563)

นอกจากนี้ในบทความวิชาการของ รุจิระ โรจนประภายนต์ และคณะ ในหัวข้อ **นโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** ที่ผลการศึกษาพบว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-12 มีการให้ความสำคัญและสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในแต่ละด้านต่างกันไปตามนโยบายด้านเศรษฐกิจ ซึ่งในแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11-12 นั้น ได้เน้นไปที่การสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการ และส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการ และการพัฒนานวัตกรรมการผลิตที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ สามารถ เข้าถึงเทคโนโลยีที่สามารถนำมาพัฒนาธุรกิจของตนได้ ซึ่งนโยบายดังกล่าว เป็นการสร้าง ช่องทางให้แก่ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อย ให้สามารถพัฒนาศักยภาพและมุ่งสู่ การแข่งขันในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านตลาดให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs ให้สามารถจำหน่ายสินค้าออกสู่ตลาดได้ โดยเน้นการส่งเสริมด้านการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และส่งเสริมการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์ เพื่อให้ผู้ซื้อและผู้ขายได้เจอกันบนอินเทอร์เน็ต เพื่อรับมือต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะแนวโน้มของตลาดจะเปลี่ยนไป เน้นวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดและเติบโตต่อไปได้ในอนาคต (รุจิระ โรจนประภายนต์ และคณะ, 2562)

งานวิจัยของ สุพิตา ไพบูลย์วงศ์สกุล ยังกล่าวถึงดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภายใต้หัวข้อ การพัฒนายุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย เพื่อรองรับ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมที่ส่งผลต่อศักยภาพของผู้ประกอบการนั้น ได้แก่ด้านการบริหารจัดการด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการตลาด และด้านการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานภาครัฐ ที่ถึงแม้ภาครัฐ จะมีการดำเนินนโยบายให้การส่งเสริมและสนับสนุนในหลาย ๆ มิติ แต่ผู้ประกอบการ ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากนโยบายเหล่านั้นได้ เนื่องจากภาครัฐขาดการสร้างการรับรู้ในนโยบาย และมาตรการที่ออกมาอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง อีกทั้งการขาดการรับรู้ในนโยบายภาครัฐนั้นยังส่งผลต่อการเข้าถึงตลาดของผู้ประกอบการตามมาเป็นปัญหาสำคัญอีกทอดหนึ่ง (สุพิตา ไพบูลย์ วงศ์สกุล, 2558)

วชิร คุณทวีเทพ และ ญัฐวดี คุ้มฉนวนเธียรชัย ยังได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย โดยมุ่งเน้นไปที่ การรับรู้ข้อมูล เกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของรัฐบาล ของผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศไทย รวมถึงโอกาสและปัจจัยของทั้งการเข้าร่วมและการไม่ได้เข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาล โดยสำรวจตัวอย่างผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 1,200 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาลได้ เนื่องจากผู้ประกอบการ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการระดับปานกลางหรืออยู่ในวงจำกัดทำให้โอกาสและการเข้าร่วมนโยบายหรือมาตรการของภาครัฐมีน้อย นอกจากนี้ผู้ประกอบการ SMEs ไม่มีการจดทะเบียน หรือขึ้นทะเบียน

ที่ชัดเจนทำให้นโยบายและมาตรการภาครัฐไม่สามารถเอื้อต่อการเข้าถึง ของผู้ประกอบการดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการที่เคยใช้หรือเข้าร่วมนโยบาย และมาตรการของภาครัฐมีจำนวนจำกัด (ณัฐวุฒิ คุ้มพัฒนเจริญชัย วชิร คุณทวีเทพ, 2563)

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในด้านของการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการนั้น ดร.ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ศักยภาพในการแข่งขันและความพร้อมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย ในการเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) จะส่งผลให้เกิดการกระจายตัว ของสินค้า บริการ เงินทุนและแรงงาน ได้สะดวกขึ้น ถ้าผู้ซื้อสินค้าและบริการในกลุ่มประเทศสมาชิกสามารถเลือกซื้อ สินค้าและบริการได้อย่างหลากหลาย และสามารถเดินทางในกลุ่มประเทศสมาชิกได้อย่างเสรีเพิ่มขึ้น แต่ย่อมนำมาซึ่งผลกระทบแก่ผู้ประกอบการในกลุ่มประเทศสมาชิก เนื่องจากการเปิดเสรีทางการค้า ย่อมนำมาซึ่งการแข่งขันจากประเทศสมาชิก ผู้ประกอบการ SMEs ควรทำการวิเคราะห์ความพร้อม ของธุรกิจตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อค้นหาว่ายังมีปัจจัยด้านใดที่ตนยังขาดทักษะหรือเป็นจุดอ่อน ของธุรกิจ จากนั้นจึงควรเร่งปรับปรุงพัฒนาโดยเร็วเพื่อที่จะช่วยเพิ่มระดับความพร้อมในการ เตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ดร.ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ, 2563)

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้ทำการดำเนินโครงการ ศึกษาการประเมินมูลค่า ทางเศรษฐกิจสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (กลุ่มวิสาหกิจรายย่อย) โดยได้ ทำการศึกษาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจขนาด ย่อมประเภทรายย่อย โดยเก็บข้อมูล จากการสัมภาษณ์ เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีเกณฑ์วัด โดยใช้อยอดขายรายผู้ประกอบการ แต่เนื่องจากไม่มีการเก็บข้อมูลของผู้ประกอบการอย่างเป็นระบบ ทำให้ต้องระมัดระวังเรื่องของความน่าเชื่อถือของข้อมูลรวมถึงความสม่ำเสมอในการเก็บข้อมูล อีกทั้ง ควรตระหนักถึงปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ นอกเหนือจากข้อมูลยอดขายมาพิจารณาการประเมินมูลค่า ทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการในแต่ละโครงการและควรพิจารณาหลังจากจบโครงการส่งเสริม ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่จัดโดยภาครัฐว่าสามารถพัฒนาศักยภาพ ของผู้ประกอบการได้หรือไม่ เช่นวิเคราะห์การเกิดค่าทวีคูณ (Multiplier) ทั้งทางตรงและทางอ้อม วนนอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเสนอ ปัญหาที่สำคัญของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย ได้แก่ปัญหาการไม่รู้จักตลาดตลาดในการขาย สินค้าและบริการของตน ซึ่งภาครัฐควรจัดให้มีพื้นที่ ในการขายสำหรับ SMEs มากขึ้น (สถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2563)

2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

งานวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มีผู้วิจัยเอาไว้เป็นจำนวนมากแต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้เลือกงานวิจัยมา 1 ชิ้น และหนังสือคู่มือจาก World Trade Organization ที่เกี่ยวข้องอีก 1 ชิ้น ดังนี้

อิทธิภาส ทองย้อย ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ **การดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (e - GP) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทอง** โดยผลการศึกษาพบว่า การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ โดยกรมบัญชีกลางดำเนินการสร้างระบบนี้ขึ้นเพื่อสร้างคามาโปร่งใสตรวจสอบได้ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และทำให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และช่วยลดปัญหาการทุจริต จากการจัดซื้อจัดจ้าง โดยคณะรัฐมนตรีมีมติให้ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ดำเนินการประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยวิธีสอบราคา ประกวราคา ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e - GP ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e - GP ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้รับความพึงพอใจจากผู้ใช้ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ ว่าสะดวก รวดเร็ว และช่วยให้การเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐทำได้ง่ายขึ้น (อิทธิภาส ทองย้อย, 2564)

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ได้ออกคู่มือ **A Practical Guide for Assessing and Developing Public Procurement Programmes to Assists SMEs** ที่ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ระบบ จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs โดยในคู่มือ ให้ข้อมูลว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติกว่า 10 % ของหลาย ๆ ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป มาจากการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งในแต่ละปีประเทศในสหภาพยุโรปมียอดการใช้จ่ายกว่า 7,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อการดำเนินงานภาครัฐ WTO มองว่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐนั้น เป็นตลาดขนาดใหญ่ที่สามารถช่วยผลักดันธุรกิจที่รัฐต้องการส่งเสริมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SMEs ซึ่ง WTO ได้ชี้ประโยชน์จากการส่งเสริม SMEs ให้เข้าสู่การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ได้แก่ 1. การเพิ่มตลาดในการจำหน่ายสินค้าและบริการที่ใหญ่ขึ้น และมีกำลังซื้อมากขึ้น 2. เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs ในการแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ 3. ช่วยเพิ่มอัตราการจ้างงานในกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs ที่มีสัดส่วนขนาดใหญ่ในหลายๆ ระบบเศรษฐกิจ (World Trade Organization (WTO), 2003)

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ “การพัฒนา SMEs ไทยผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” โดยจากการศึกษางานวิจัยนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs พบว่านโยบายภาครัฐส่วนใหญ่มักเจออุปสรรคในการดำเนินนโยบายหรือมาตรการส่งเสริม ทั้งการขาดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ประกอบการ เนื่องจากภาครัฐไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ แก่ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง แต่อย่างไรก็ตามปัญหาที่สำคัญไม่แพ้กันก็คือ การไม่มีตลาดในการเสนอขายสินค้าและบริการ อันเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อเติบโตของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ในอนาคต ทั้งจากงานวิจัยของ ดร.ศรีสุตา จงสิทธิผล และคณะ และงานวิจัยของ สุพิธา ไพบูลวงศ์สกุล มีผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องของการขาดตลาดให้ผู้ประกอบการ SMEs ในการเสนอขายสินค้าและบริการ นอกจากนี้งานวิจัยของ วทันยา สังขรัตน์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า กลุ่มผู้ประกอบการ SMEs มีความหลากหลายและบอบบาง รัฐจึงควรมีมาตรการหรือนโยบายพิเศษ เฉพาะของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อช่วยประคับประคองและส่งเสริม ผู้ประกอบการ ให้ดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน และสามารถแข่งขันได้ในระดับประเทศตามเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ที่วางไว้

และในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐนั้นแสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e – GP ที่มีความสะดวก รวดเร็ว และได้รับความพึงพอใจจากผู้ประกอบการที่มาใช้บริการมากขึ้น อีกทั้งจากงานวิจัยขององค์การการค้าโลกที่กล่าวว่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่ถ้าหากส่งเสริมให้ SMEs เข้าถึงได้ ก็จะเป็นการส่งเสริมการพัฒนา SMEs ให้มีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น

สรุปได้ว่าปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการ SMEs ไทย ก็คือการขาดโอกาสในการเข้าถึงตลาด กล่าวคือมีสินค้าและบริการแต่มีช่องทางในการจำหน่ายสินค้าและบริการเหล่านั้นอย่างจำกัด ขาดช่องทางในการระบายสินค้าและบริการอย่างเหมาะสม ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้อย่างยั่งยืน และการออกนโยบายหรือมาตรการของภาครัฐในการส่งเสริม SMEs นั้น ควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับ SMEs โดยเฉพาะเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ ภาครัฐจึงควรมีนโยบายในการจัดหาตลาดให้แก่ผู้ประกอบการ SMES โดยต้องเป็นนโยบายที่มีความเฉพาะ และส่งเสริม SMEs อย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงเลือกนำเอาแนวคิด ปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผ่านตัวแบบทั่วไปของ แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น (วรเดช จันทรศร และสมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย, 2552) มาปรับใช้ให้เข้ากับการนำนโยบายส่งเสริม SMEs ไทย ให้เข้าถึงตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านการตรากฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่ขึ้นมาบังคับใช้เป็นกฎหมายลูกควบคู่ไปกับกฎหมายแม่บทด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยปัจจัยในการนโยบายไปปฏิบัตินี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 6 ประการ ได้แก่

- 1) ปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย
- 2) ปัจจัยทรัพยากรนโยบาย
- 3) ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
- 4) ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงาน
- 5) ปัจจัยเงื่อนไขสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน
- 6) ปัจจัยบุคลากรผู้ปฏิบัติในการดำเนินนโยบาย

ซึ่งจะนำไปสู่ผลของการนำนโยบายส่งเสริม SMEs ไทย ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐไปปฏิบัติ รายละเอียดตามแผนภาพ ดังนี้

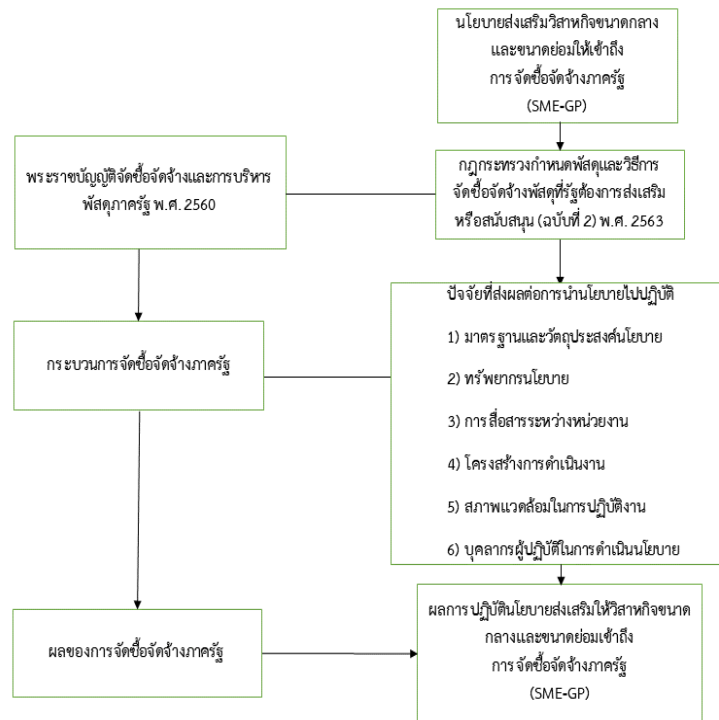

Figure 8 แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

- หมายเหตุ: 1) เส้นตรงมีลูกศรแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบาย ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (SME-GP)
- 2) เส้นตรงแบบไม่มีลูกศรแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายส่งเสริม วิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (SME-GP) ผ่านกฎกระทรวง กำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 และพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่ต้องปฏิบัติควบคู่กัน

แผนภาพด้านบนแสดงให้เห็นถึงการนำการนำนโยบายส่งเสริม SMEs ไทย ให้เข้าถึงตลาด การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ไปปฏิบัติ ผ่านการออกกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 เพื่อมาบังคับใช้ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐ ควบคู่ไปพร้อมกับพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่ง การนำกฎกระทรวงดังกล่าวไปปฏิบัติผู้วิจัยได้นำปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ 6 ประการ มาเป็น ปัจจัยในการปฏิบัตินโยบายโดยควบคู่ไปกับการดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ที่นำไปสู่ผลของการนำนโยบายส่งเสริม SMEs ไทย ให้เข้าถึงตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐไปปฏิบัติ ตามแผนภาพข้างต้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนา SMEs ไทยผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกระเบียบวิธีวิจัยออกเป็น 4 หัวข้อ โดยมีรายละเอียดของวิธีศึกษาดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย เป็นการศึกษาวิธีผสมผสาน ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม (Questionnaire) นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ควบคู่ไปกับการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยใช้เครื่องมือวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interviews)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการศึกษาเรื่อง “การพัฒนา SMEs ไทย ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” นี้ ใช้วิธีการวิจัย แบบผสมผสานทำให้ประชากรแลกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน ซึ่งในส่วนของกรวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการศึกษา โดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) ประชากร เป็นผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการส่งเสริม SMEs ผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ Thai SME-GP มีจำนวนทั้งสิ้น 142,549 ราย ข้อมูล ณ 3 ตุลาคม 2565 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2565)

2) กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากผู้ประกอบการบางรายไม่สะดวกในการให้คำตอบแบบสอบถามอีกทั้งผู้ประกอบการหลายรายที่ได้ทำการลงทะเบียนโครงการ Thai SME-GP แต่ยังไม่เคยเข้าสู่กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ เลย โดยจากการคำนวณตามสูตร ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP และเคยเข้าร่วมการ จัดซื้อจัดจ้างจำนวน 400 ราย

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ มีหน่วยงานที่สำคัญ 2 หน่วยงาน เป็นผู้ดำเนินการหลัก ได้แก่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมบัญชีกลาง โดยการเลือก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ นั้น ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ปฏิบัติหน้าที่ ในฝ่ายหรือส่วนราชการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม SMEs ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยเลือกตัวอย่างแบบจงใจ (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจรวมถึงมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็น ได้แก่

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs 2 ท่าน

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการฝ่ายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs 2 ท่าน

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของ กองการพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง 2 ท่าน

ตัวแทนจากผู้ประกอบการที่มีกิจการที่สามารถเข้าร่วมโครงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ แต่

ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ THAI SME-GP ทั้งจากภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคบริการ

จำนวน 3 ท่าน

รวมทั้งสิ้น 9 ท่าน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 โครงสร้างแบบสอบถาม ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP และได้เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างจำนวน 400 ราย ทั้ง นิติบุคคล และบุคคลธรรมดา จากภาคบริการ ภาคการค้า และภาคการผลิต โดยลักษณะเป็นข้อคำถามมีทั้ง คำถามแบบปลายปิด (Close-Ended Question) และปลายเปิด (Open-Ended Question) โดย ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Administered) แบบสอบถามจะมี ทั้งหมด 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ ได้แก่ ประเภทกิจการ จำนวนพนักงาน อายุกิจการ รายได้ต่อปี โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้โครงการ Thai SME-GP เป็นแบบสอบถามชนิดตัวเลือก (ใช่-ไม่ใช่) โดย มี 1 ข้อเป็นคำถามกรอง ท่านได้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP ผ่านเว็บไซต์ www.thaismegp.com ใช่หรือไม่หากผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่ จะจบการทำแบบสอบถามทันที

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP เป็นคำถามปลายปิด เพื่อเก็บข้อมูลระดับความคิดเห็นของกลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดแบบช่วงมาตรา โดยการ ใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงระดับความคิดเห็น 4 ระดับ โดยมีคำตอบ โดยระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด และระดับ 4 เห็นด้วยมากที่สุด ดังนี้

- ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยสามารถใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น เพื่อคำนวณช่วงระดับคะแนน จึงแบ่งได้เป็นระดับความคิดเห็น 4 ระดับ ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 3.28 – 4.00 หมายถึง มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 2.52 – 3.27 หมายถึง มาก
- คะแนนเฉลี่ย 1.76 – 2.51 หมายถึง น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.75 หมายถึง น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่นำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ เป็นคำถามปลายปิดเพื่อเก็บข้อมูลระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีระดับ การวัดแบบช่วงมาตรา โดยการ ใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงระดับความ คิดเห็น 4 ระดับ โดยระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด และระดับ 4 เห็นด้วยมากที่สุด ดังนี้

- ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยสามารถใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น เพื่อคำนวณช่วงระดับคะแนน จึงแบ่งได้เป็นระดับความคิดเห็น 4 ระดับ

- คะแนนเฉลี่ย 3.28 – 4.00 หมายถึง มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 2.52 – 3.27 หมายถึง มาก
- คะแนนเฉลี่ย 1.76 – 2.51 หมายถึง น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.75 หมายถึง น้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ประกอบการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือข้อเสนอแนะที่มีต่อการดำเนินนโยบาย Thai SME-GP เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติ นโยบาย

3.3.2 โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) เป็นการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยในการดำเนินนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ เป็นอย่างไร โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ ว่าเป็นอย่างไร โดยเป็นลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิด 6 ประเด็น ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ได้แก่ ความเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานและลักษณะของนโยบาย ปัจจัยทรัพยากรนโยบาย ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงาน ปัจจัยเงื่อนไขสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยบุคลากรผู้ปฏิบัติในการดำเนินนโยบาย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หน่วยงานที่ทำการกำหนดนโยบาย ถึงวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย การสื่อสารและการถ่ายทอดนโยบาย รวมถึงความเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงาน และบทบาทของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินนโยบาย การรับรู้ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ กลไกในการดำเนินนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สมรรถนะขององค์กร ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินตามนโยบาย การติดตามนโยบาย สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและใช้การวัดผลเพียงครั้งเดียว ครอบคลุมผู้ประกอบการทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ ภาบริการ ภาคการผลิต และภาคการค้า โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้กรอกข้อมูลด้วยตนเอง (Self- Administration) จำนวนทั้งสิ้น 400 ราย

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ตำราทางวิชาการ บทความทางวิชาการ นโยบายของรัฐบาล จากแหล่งข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ แผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 4 (2560-2564) ข้อมูลสถิติรายงานสถานการณ์ SMEs ในประเทศไทยรายปีโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐปี 2560

กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.5 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยการนำข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) มาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการนโยบายในด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผ่านการวิเคราะห์ ทัศนคติ และสังเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ค้นพบ และเสริมความสมบูรณ์ของงาน วิจัยด้วยข้อมูล เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อนำมาประกอบเป็นข้อมูลนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำไปอภิปรายผลการศึกษาพร้อมนำเสนอข้อมูลในลำดับถัดไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ Thai SME – GP จำนวน 400 ราย และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 6 ราย และจากผู้ประกอบการที่มีกิจการที่สามารถเข้าร่วมโครงการ Thai SME – GP ได้ แต่ไม่ได้ร่วมโครงการดังกล่าวทั้งจากภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคบริการ จำนวน 3 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 ราย รวมถึงการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ Thai SME - GP โดยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์และดำเนินการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการอภิปรายผลการศึกษาเป็น 4 ส่วน ดังนี้

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) อธิบายผลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำนวน 400 ราย

4.2 นโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP

4.2.1 ที่มาและกระบวนการก่อตัวของนโยบาย Thai SME - GP

4.2.2 กระบวนการในการนำนโยบาย Thai SME - GP ไปปฏิบัติ

4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ

4.3.1 ปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย

4.3.2 ปัจจัยทรัพยากรนโยบาย

4.3.3 ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

4.3.4 ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงาน

4.3.5 ปัจจัยเงื่อนไขสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

4.3.6 ปัจจัยบุคลากรผู้ปฏิบัติในการดำเนินนโยบาย

4.4 การอภิปรายผลจากข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) อธิบายผลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำนวน 400 ราย

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ ได้แก่ประเภทของกิจการ อายุของกิจการ จำนวนพนักงานในกิจการ และรายได้ต่อปีของกิจการโดยการแจกแจงตารางความถี่ ดังต่อไปนี้

Table 4 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจำแนกตามประเภทกิจการ

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
ภาคการค้า	205	51
ภาคบริการ	120	31
ภาคการผลิต	75	19
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ประกอบการทั้งหมด จำนวน 400 ราย ประกอบกิจการในภาคการค้า จำนวน 205 ราย คิดเป็นร้อยละ 51 ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการในภาคบริการ จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 31 และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการในภาคการผลิต จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 19

Table 5 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจำแนกตามช่วงอายุในการดำเนินกิจการ

ช่วงอายุกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	50	13
5 -10 ปี	160	40
11 – 15 ปี	89	22
16 – 20 ปี	70	18
20 ปีขึ้นไป	31	8
รวม	400	100

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ประกอบการทั้งหมด จำนวน 400 ราย มีอายุกิจการน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 ผู้ประกอบการที่มีอายุกิจการ 5-10 ปี จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 ผู้ประกอบการที่มีอายุกิจการ 11-15 ปี จำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 22 ผู้ประกอบการที่มีอายุกิจการ 16-20 ปี จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 ผู้ประกอบการที่มีอายุกิจการ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 8

**Table 6 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจำแนกตามจำนวนพนักงานใน
กิจการ**

จำนวนพนักงาน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5 คน	10	3
6 – 30 คน	129	32
31 – 50 คน	119	30
51 – 100 คน	82	21
101 – 200 คน	60	15
รวม	400	100

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ประกอบการทั้งหมด จำนวน 400 ราย มีจำนวนพนักงานไม่เกิน 5 คน จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 3 ผู้ประกอบการที่มีจำนวนพนักงาน 6 - 30 คน จำนวน 129 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 ผู้ประกอบการที่มีจำนวนพนักงาน 31 - 50 คน จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 ผู้ประกอบการที่มีจำนวนพนักงาน 51 - 100 คนจำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 21 ผู้ประกอบการที่มีจำนวนพนักงาน 101-200 คน จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 15

Table 7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการจำแนกตามรายได้ต่อปีของกิจการ

รายได้ต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท	39	10
1.9-50 ล้านบาท	195	49
51 - 100 ล้านบาท	105	26
101-300 ล้านบาท	61	15
301-500 ล้านบาท	0	0
รวม	400	100

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ประกอบการทั้งหมด จำนวน 400 ราย มีจำนวนรายได้ต่อปีไม่เกิน 1.8 ล้านบาท จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 ผู้ประกอบการที่มีจำนวนรายได้ต่อปี 1.9 - 50 ล้านบาท จำนวน 195 ราย คิดเป็นร้อยละ 49 ผู้ประกอบการที่มีจำนวนรายได้ต่อปี 51 - 100 ล้านบาท จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 26 ผู้ประกอบการที่มีจำนวนรายได้ต่อปี 101-300 ล้านบาท จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 และไม่มีผู้ประกอบการที่มีจำนวนรายได้ต่อปีตั้งแต่ 301-500 ล้านบาท

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP

Table 8 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ในการเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP

ความเห็นต่อการเข้าร่วม โครงการ Thai SME-GP	ระดับความคิดเห็น				\bar{X}	SD	แปลผล
	1	2	3	4			
1. ท่านคิดว่านโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP มีมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน	20 (5.0)	29 (7.3)	210 (52.5)	141 (35.3)	3.18	0.7	มาก
2. ท่านได้รับทราบข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP อย่างชัดเจน และบ่อยครั้ง	167 (41.8)	112 (28.0)	61 (15.3)	60 (15.0)	2.035	1.0810	น้อย
3. ท่านคิดว่าการลงทะเบียนเข้าร่วมนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านเว็บไซต์ www.thaismegp.com มีความสะดวกและเข้าใจง่าย	0 (0.0)	59 (14.8)	259 (64.8)	82 (20.5)	3.06	0.5909	มาก
4. จากสถานะทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองในปัจจุบัน ท่านคิดว่านโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP จะช่วยเปิดโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่ ๆ เพื่อต่อยอดธุรกิจของท่านต่อไปได้ในอนาคต	10 (2.5)	69 (17.3)	208 (52.0)	113 (28.3)	3.06	0.742	มาก

ภาพรวม	2.8337	0.4637	มาก
--------	--------	--------	-----

จากตารางที่ 8 พบว่าความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP จากผู้ประกอบการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.837 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อคำถามที่ 1 ท่านคิดว่านโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP มีมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ข้อคำถามที่ 3 ท่านคิดว่าการลงทะเบียนเข้าร่วมนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านเว็บไซต์ www.thaismegp.com มีความสะดวกและเข้าใจง่าย และข้อคำถามที่ 4 จากสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบัน ท่านคิดว่านโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP จะช่วยเปิดโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่ ๆ เพื่อต่อยอดธุรกิจของท่านต่อไปได้ในอนาคต มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.18, 3.06 และ 3.06 ตามลำดับ ในขณะที่ ข้อคำถามที่ 2 ท่านได้รับทราบข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP อย่างชัดเจนและบ่อยครั้ง มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.035

4.1.3 ข้อมูลการเกี่ยวกับความเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่นำโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ

Table 9 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ต่อหน่วยงานในการดำเนินโครงการ Thai SME-GP

ความเห็นต่อหน่วยงานในโครงการ Thai SME-GP	ระดับความคิดเห็น				\bar{X}	SD	แปลผล
	1	2	3	4			
1. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่ดำเนินการตามนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP มีการสื่อสารวัตถุประสงค์และมาตรฐานในการดำเนินนโยบายที่ชัดเจนแก่ผู้ประกอบการ	112 (28.0)	228 (57.0)	60 (15.0)	0 (0.0)	1.87	0.642	น้อย

ความเห็นต่อหน่วยงานใน โครงการ Thai SME-GP (ต่อ)	ระดับความคิดเห็น				\bar{X}	SD	แปล ผล
	1	2	3	4			
2.หน่วยงานที่ดำเนินการนำ นโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME- GP มีการใช้บุคลากรและวัสดุ อุปกรณ์ ในการอบรม เผยแพร่ เอกสารประชาสัมพันธ์ ให้แก่ ผู้ประกอบการได้อย่างทั่วถึงและ เหมาะสม	129 (32.3)	182 (45.5)	50 (12.5)	39 (9.8)	1.99	0.915	น้อย
ภาพรวม					1.93	0.06	น้อย

จากตารางที่ 9 พบว่าความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่นำโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ จากผู้ประกอบการภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.93 เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ข้อคำถามที่ 1 ท่านคิดว่าหน่วยงานที่ดำเนินการตามนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP มีการสื่อสารวัตถุประสงค์ และ มาตรฐานในการดำเนินนโยบายที่ชัดเจนแก่ผู้ประกอบการ และคำถามข้อที่ 2 หน่วยงานที่ดำเนินการ นำนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP มีการใช้บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ ในการอบรม เผยแพร่เอกสารประชาสัมพันธ์ให้แก่ ผู้ประกอบการได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสม.มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.87 และ 1.99 ตามลำดับ

Table 10 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อหน่วยงานในการดำเนินโครงการ Thai SME-GP (ต่อ)

ความเห็นต่อหน่วยงานใน โครงการ Thai SME-GP	ระดับความคิดเห็น				\bar{X}	SD	แปลผล
	1	2	3	4			
3. ท่านสามารถติดต่อกับ หน่วยงาน ที่ดำเนินนโยบาย ส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้ เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP ได้ อย่างสะดวกและรวดเร็ว ไม่มี ล่าช้าขั้นหรือการติดต่อที่ข้ามไป มาภายในหน่วยงาน	80 (20.0)	138 (34.5)	140 (35.0)	42 (10.5)	2.36	0.916	น้อย
4. ท่านคิดว่าบุคลากรของ หน่วยงานที่ดำเนินการนำ นโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง การจัดซื้อจัด จ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP สามารถอธิบาย รายละเอียดข้อมูลให้ท่านเข้าใจ ได้ครบถ้วน ชัดเจน และ ให้บริการแก่ท่านด้วยความเต็ม ใจ	57 (14.3)	50 (12.5)	104 (26.0)	189 (47.3)	3.062	1.078	มาก
5. หากเกิดกรณีปัญหาขึ้นจาก นโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง การจัดซื้อจัด จ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP หน่วยงานที่ท่านเข้ารับ บริการสามารถประสานไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี	13 (3.3)	130 (32.5)	154 (38.5)	103 (25.8)	2.867	0.833	มาก
ภาพรวม					2.763	0.2958	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่นำโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ จากผู้ประกอบการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.763 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อคำถามที่ 4 ท่านคิดว่าบุคลากรของหน่วยงานที่ดำเนินการนำนโยบาย ส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP สามารถ อธิบายรายละเอียดข้อมูลให้ท่านเข้าใจได้ครบถ้วน ชัดเจน และให้บริการแก่ท่านด้วยความเต็มใจ และคำถามข้อที่ 5 หากเกิดกรณีปัญหาขึ้นจากนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP หน่วยงานที่ท่านเข้ารับบริการสามารถประสาน ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.062 และ 2.867 ตามลำดับ ในขณะที่ คำถามข้อที่ 3 ท่านสามารถติดต่อกับ หน่วยงาน ที่ดำเนินนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่าน โครงการ Thai SME-GP ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ไม่มีล่าช้าขึ้นหรือการติดต่อที่ข้ามไปมาภายใน หน่วยงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.36

4.2 นโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP

4.2.1 ที่มาและกระบวนการก่อตั้งของนโยบาย Thai SME - GP

หากย้อนกลับไป ก่อนกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 จะถูกบังคับใช้ ประเด็นในการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการ SMEs ไทย ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการขาดการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ปัญหาด้านการขาดการสร้างความมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) ได้มีหลายหน่วยงานที่พยายามออกมาตรการหรือนโยบายต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการ มาตรการออกเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่กิจการ SMEs โดยความร่วมมือระหว่าง สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย หรือมาตรการลดภาษีเพื่อธุรกิจ SMEs โดยกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง และมาตรการในการพัฒนาสินค้าและบริการผู้ประกอบการ SMEs จากทั้ง หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2559) อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญของผู้ประกอบการ SMEs ไทย อีกหนึ่งด้านก็คือด้านของตลาดในการ จำหน่ายสินค้าและบริการที่ค่อนข้างจำกัด ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีความพยายามในการหา มาตรการหรือนโยบายในการแก้ปัญหาข้อจำกัดทางด้านตลาดนี้หลายต่อหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็น กระทรวงพาณิชย์ที่ออกนโยบายการส่งเสริมการส่งออก ที่เน้นการส่งออกสินค้านวัตกรรมและ เทคโนโลยีและสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มเพื่อขยายโอกาสทางการค้าไปสู่ต่างประเทศ รวมถึงนโยบายการ ส่งเสริมการตลาดออนไลน์ เป็นการขยายตลาดให้แก่ผู้ประกอบการที่เคยแข่งขันกันในรูปแบบ ออฟไลน์ ได้แก่ การจำหน่ายในตลาด ร้านค้าทั่วไป หรือห้างสรรพสินค้าให้เข้าสู่ตลาดออนไลน์ โดย กระทรวงพาณิชย์ทำการสร้างช่องทางออนไลน์ในการจำหน่ายสินค้า ผ่านเว็บไซต์ตลาดกลางพาณิชย์ ชื่อว่า ไทยเทรดดอทคอม www.thaitrade.com ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 (สุชาติและคณะ, 2563)

แต่อย่างไรก็ดีการแก้ไขข้อจำกัดด้านการตลาดของผู้ประกอบการ SMEs ไทย ด้วยวิธีการส่งเสริมการเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐนั้นยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานไหน หยิบยกขึ้นมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมผู้ประกอบการอย่างเป็นทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในฐานะหน่วยงานหลักที่จัดตั้งขึ้นในการ ส่งเสริม SMEs ไทย ที่ถึงแม้ว่าในแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550-2554 โดย สสว. จะมีการกล่าวถึงประเด็นในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึง ตลาดภาครัฐ ดังปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาปัจจัยเอื้อในการดำเนินธุรกิจสำหรับ SME กลยุทธ์ที่ 5 การส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกและความสามารถด้านการตลาดแก่ผู้ประกอบการ ด้วยวิธีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการตลาด ด้วยการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้า SMEs รวมถึงการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์จับคู่ธุรกิจและการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ในการ

ใช้ประโยชน์จากระบบการค้าและข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศแก่ผู้ประกอบการและรวมถึงสร้างโอกาสทางการตลาด เช่นตลาดภาครัฐ แต่ประเด็นในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงตลาดภาครัฐที่ปรากฏในแผนส่งเสริมฉบับนี้ เป็นเพียงประเด็นย่อยในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในขณะนั้น ไม่มีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวอย่างเป็นทางการแต่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดริเริ่มในการนำตลาดภาครัฐมาแก้ไขปัญหาคอขวดทางการตลาดแก่ผู้ประกอบการ SMEs ภายในประเทศ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ดังนี้

“เรายุกันมาเป็นสิบปีแล้ว เรื่องตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ กว่าจะออกมาเป็น SME-GP เรามองว่ามันเป็นตลาดที่ค่อนข้างเสถียร คือมันมีความสม่ำเสมอ หน่วยงานรัฐมีการจัดซื้อจัดจ้างอยู่แล้วทุกปี และมูลค่ามันสูง แต่เมื่อสิบปีที่แล้วมันยังเป็นแค่คอนเซ็ปต์ ที่สสว. เราต้องมาศึกษาวิเคราะห์แนวทางก่อน ว่าต่างประเทศเค้าทำอย่างไร และภาครัฐบ้านเราเคยทำอะไรไปแล้ว และเราทำอะไรได้บ้างจากตลาดภาครัฐตรงนี้ เพื่อมากำหนดแนวทางสิทธิประโยชน์ให้ผู้ประกอบการ SME ต่อไป”

ผู้บริหาร สสว., หนึ่งในคณะทำงานกำหนดนโยบาย

ต่อมาในแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2555 - 2559 ประเด็นในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงตลาดภาครัฐยังคงปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ 1 สนับสนุนปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย กลยุทธ์ที่ 1.9 พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการตลาดให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผ่านการส่งเสริมเครื่องมือและกลไกเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs โดยการส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมากขึ้น เช่นการกำหนดสัดส่วนการจัดซื้อจัดจ้าง การกำหนดโครงการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นการเฉพาะแก่ผู้ประกอบการ SMEs รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติการให้สิทธิพิเศษในการยื่นข้อเสนอโครงการเป็นต้น สังเกตได้ว่าแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับนี้ ประเด็นการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงตลาดภาครัฐ กลับมีรายละเอียดที่ชัดเจนมากขึ้นกว่าที่ปรากฏในแผนส่งเสริมฯ ฉบับก่อนหน้า จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

“มันเริ่มเป็นรูปเป็นร่างตั้งแต่แผน 3 (แผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3) คือตั้งแต่แผน 3 จนมาถึงแผน 5 ที่ใช้กันอยู่กันอยู่ปัจจุบันนี้ มันมีเนื้อหาเรื่องการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้าง

ภาครัฐอยู่ตลอด ซึ่งตอนแผน 3 เนี่ย สสว. เราได้หารือกับกรมบัญชีกลางหลายรอบ มาก ๆ ทั้งทางการและไม่เป็นทางการ ว่าเราอยากส่งเสริม SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แต่ต้องไม่ขัดกับข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ ทั้งจาก WTO หรือ ข้อตกลงทางการค้า FTA กับประเทศต่าง ๆ เพราะเค้ามองว่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมันควรเป็นเรื่องของตลาดเสรี แต่ที่สำคัญต้องไม่ขัดกับ พรบ.จัดซื้อจัดจ้างปี 60 ที่กรมบัญชีกลางเป็นคนออก”

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานฝ่ายนโยบายและแผนฯ สสว. หนึ่งในคณะทำงานกำหนดนโยบาย

จากประเด็นในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงตลาดภาครัฐที่ค่อย ๆ ปรากฏความชัดเจนขึ้นจากแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2555 - 2559 จนมาถึงแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2560-2564 ที่ประเด็นดังกล่าวปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 1 กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการเข้าถึงตลาดและการเข้าสู่สากล เป้าประสงค์ที่ 1.1 ส่งเสริมให้ SME เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยมีรายละเอียดแนวทางในการดำเนินงานตามเป้าประสงค์ ดังนี้

1) จัดทำ SME Catalog รวบรวมบัญชีสินค้าและบริการของผู้ประกอบการ SME เพื่อหน่วยงานรัฐสามารถเลือกซื้อสินค้าและบริการได้โดยสะดวก

2.) แก้ไข กฎระเบียบ เพื่อสนับสนุนให้ SME สามารถแข่งขันในตลาดภาครัฐได้มากขึ้น โดยกำหนดสิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ เช่นการอนุญาตให้มีแต้มต่อราคาแก่ SME (Price Preference) การกำหนดประเภทของงานหรือโครงการที่ต้องจัดซื้อจัดจ้างกับ SME เท่านั้น (Set Aside)

การดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 3 จากแผนส่งเสริมฉบับข้างต้น นำมาสู่การหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ หลายต่อหลายครั้ง ทั้งกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และกระทรวงพาณิชย์ โดยในปีงบประมาณ 2562 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร่วมกับกรมบัญชีกลางได้ดำเนินการทาบข้อมูล (Data Mapping) ผู้ประกอบการ SMEs จากฐานข้อมูลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของ สสว. กับฐานข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ของกรมบัญชีกลางโดยเป็นข้อมูลผู้ประกอบการ SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลภาพรวมการเข้าถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของผู้ประกอบการ SME สำหรับการกำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้างได้มากยิ่งขึ้น

โดยจากการทาบข้อมูลพบว่าในปีงบประมาณ 2562 มีผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้จดทะเบียนนิติบุคคลไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากว่า 700,643 ราย และจากจำนวนผู้ประกอบการ SMEs นิติบุคคลที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทั้งหมดนั้น พบว่ามีผู้ประกอบการที่ยื่นเสนอราคาในโครงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐต่างๆ จำนวน 61,956 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 8.8 ของจำนวน SMEs ที่เป็นนิติบุคคลทั้งหมด ซึ่งในจำนวนดังกล่าวพบว่ามีผู้ประกอบการ SMEs ที่สามารถชนะการเสนอราคาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42 ของมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้าง คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 551,344 ล้านบาท (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2563)

และจากการพิจารณาจำนวนโครงการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่หน่วยงานต่างๆ เปิดให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นข้อเสนอเพื่อเข้าร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐนั้น พบว่าจากจำนวนโครงการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในปีงบประมาณ 2562 ทั้งหมด 4,017,120 โครงการ มีจำนวนโครงการที่มีผู้ประกอบการ SMEs ให้ความสนใจเข้ายื่นเสนอราคารวม 1,903,630 โครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 47.4 ของจำนวนโครงการทั้งหมด ในขณะที่อีกร้อยละ 52.6 หรือ 2,113,490 โครงการ เป็นโครงการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ไม่มีผู้ยื่นเสนอราคาที่เป็น SMEs ซึ่งหากพิจารณาในประเด็นของมูลค่าโครงการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่หน่วยงานต่าง ๆ เปิดให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นข้อเสนอเพื่อเข้าร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐนั้น พบว่าจากมูลค่าโครงการทั้งหมดรวม 1,310,496.58 ล้านบาท มีมูลค่าโครงการกว่า 808,770.37 ล้านบาท ที่ผู้ประกอบการ SMEs ให้ความสนใจเข้าร่วมการยื่นข้อเสนอโครงการ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.7 และอีก 501,726.21 ล้านบาท หรือเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.3 เป็นมูลค่าโครงการระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ไม่มีผู้ยื่นเสนอราคาที่เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

จากสถานการณ์ข้างต้น หากพิจารณาโอกาสและความสามารถในการเข้าถึงโครงการต่างๆ ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ กลับพบว่ามีผู้ประกอบการ SMEs ที่สามารถชนะการเสนอราคา มีจำนวนถึง 1,817,122 โครงการ คิดเป็นมูลค่าโครงการรวม 551,344.13 ล้านบาท ในขณะที่จำนวนโครงการที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่แพ้การเสนอราคามีจำนวน 86,508 โครงการ หรือคิดเป็นเพียงสัดส่วนร้อยละ 2 ของจำนวนโครงการทั้งหมด (จากข้อมูลระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) โดยกรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2563)

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐถึงความเป็นไปได้ในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ผ่านช่องทางดังกล่าว สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงร่วมกับกรมบัญชีกลางในการกำหนดมาตรการส่งเสริม SME ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP โดยสสว.ดำเนินการในด้านการจัดทำระบบรวบรวมข้อมูลสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการ SMEs ที่สามารถเข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้เพื่อจัดทำ SME Catalog ให้แก่หน่วยงานภาครัฐในการสืบค้นสินค้าและบริการที่หน่วยงานต้องการจัดซื้อหรือจัดจ้าง

จากผู้ประกอบการ SMEs ตามนโยบาย ในขณะที่กรมบัญชีกลาง ในฐานะหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ได้ดำเนินการนำกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการสนับสนุน มาแก้ไขและเพิ่มเติมรายละเอียดของประเด็นพัสดุที่รัฐต้องการสนับสนุนได้แก่ กำหนดการส่งเสริมพัสดุที่ผลิตในประเทศไทย (Made in Thailand) โดยหน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ผลิตในประเทศไทยและได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และกำหนดการจัดซื้อจัดจ้างจากผู้ประกอบการ SMEs ที่ขึ้นทะเบียนโครงการ Thai SME-GP ไว้กับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ก่อนออกมาเป็นร่างแก้ไข กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ..... เพื่อยื่นเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2563)

และในวันที่ 1 กันยายน 2563 คณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมและสนับสนุนฉบับที่ 2 พ.ศ..... ต่อมาในวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ราชกิจจานุเบกษา ได้ประกาศกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมและสนับสนุนฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 โดยมีรายละเอียดสิ่งของรัฐที่ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนในกฎกระทรวงฯ ฉบับที่ 2 ดังนี้

- 1) การให้แต้มต่อแก่บุคคลธรรมดาสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่จัดตั้งตามกฎหมายไทย ในการจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงานรัฐโดยจะได้รับแต้มต่อไม่เกินร้อยละ 3 เหนือกว่าบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่จัดตั้งตามกฎหมายต่างประเทศ
- 2) การส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หากหน่วยงานของรัฐประสงค์จะจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะหรือร่างขอบเขตของงาน เป็นพัสดุที่มีรายละเอียดหรือคุณสมบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และตรวจสอบรายชื่อพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในฐานะข้อมูลบัญชีรายชื่อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ ที่ <http://gp.pcd.go.th> และหากตรวจสอบรายชื่อแล้วไม่ปรากฏรายชื่อผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองว่าเป็นพัสดุที่มีเครื่องหมายรับรองว่าเป็นพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามวิธีการของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะหรือร่างขอบเขตของงาน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

- 3) การส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุส่งเสริมการผลิตภายในประเทศ หน่วยงานของรัฐตรวจรายชื่อผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองและออกเครื่องหมายสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย (Made in Thailand) ของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ที่ www.mit.fti.or.th หากมีมากกว่า 3 ราย ให้กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะเป็นพัสดุที่ผลิตภายในประเทศที่ได้รับการรับรองจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และในกรณีการจัดจ้างก่อสร้าง หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดรายละเอียดในแบบรูปรายการงานก่อสร้าง และกำหนดให้คู่สัญญาต้องใช้พัสดุประเภทวัสดุหรือครุภัณฑ์ที่จะใช้ในงานก่อสร้างเป็นพัสดุที่ผลิตภายในประเทศ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 ของมูลค่าพัสดุที่จะใช้ในงานก่อสร้างทั้งหมด และให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาการใช้เหล็กในงานก่อสร้างก่อน โดยต้องกำหนดรายละเอียดในแบบรูปรายการงานก่อสร้าง ให้คู่สัญญาต้องใช้เหล็กที่ผลิตภายในประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณเหล็กที่ต้องใช้ทั้งหมดตามสัญญา
- 4) การส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้จัดซื้อจัดจ้างพัสดุจากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ตามรายการสินค้าที่มีรายชื่อตามที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้ขึ้นบัญชีไว้ โดยให้ใช้เงินงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของงบประมาณ และวิธีการคำนวณงบประมาณ ให้คำนวณจากพัสดุที่หน่วยงานของรัฐประสงค์จะจัดซื้อจัดจ้างที่อยู่ในบัญชีรายการพัสดุและบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการ SMEs โดยสามารถตรวจรายชื่อสินค้าหรือบริการและรายชื่อ SMEs ได้ที่ www.thaismegp.com และการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการ SMEs หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดซื้อจัดจ้างจากจังหวัดของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตั้งอยู่ก่อน และมีไม่น้อยกว่า 3 ราย โดยจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีคัดเลือก และหากจังหวัดที่หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตั้งอยู่ ไม่มีรายชื่อผู้ประกอบการ SMEs หรือมี แต่น้อยกว่า 3 ราย ให้ตรวจสอบจากบัญชีรายการพัสดุและบัญชีรายชื่อของ สสว. ทุกจังหวัดแล้วดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนด

4.2.2 กระบวนการในการนำนโยบาย Thai SME- GP ไปปฏิบัติ

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่ากระบวนการในการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ เป็นการร่วมมือกันของทั้งสองหน่วยงานโดยมีหน่วยงานหลักในการดำเนินการคือสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และหน่วยงานร่วมคือ กรมบัญชีกลาง โดยแบ่งกระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ดังนี้

1) กระบวนการเตรียมความพร้อมด้านระบบลงทะเบียนผู้ประกอบการ SME

“คำถามแรกที่เราเจอก็คือ SME คือใคร แล้วหน่วยงานภาครัฐจะรู้ได้ไงว่าผู้ประกอบการรายไหนเป็น SME บ้าง สสว.เรารับหน้าที่ส่วนนี้มาจากกรมบัญชีกลางในการกำหนดมาตรฐานของ SME ที่จะเข้าร่วมกับเราให้มันชัดเจน”

ผู้บริหาร, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(สสว.)

ก่อนการประกาศใช้กฎกระทรวงฯ ฉบับที่ 2 นั้น โจทย์สำคัญที่ทั้งสองหน่วยงานต้องแก้ปัญหาก็คือ คำถามที่ว่า SMEs คือใคร และทำอย่างไรจึงจะสามารถระบุตัวตน SMEs นั้นในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ สสว.จึงรับหน้าที่ในการนำเกณฑ์การจัดประเภทผู้ประกอบการ SMEs ที่เคยประกาศไว้ตามกฎกระทรวงเมื่อปี 2562 โดยยกมาเฉพาะเกณฑ์รายได้มาใช้เป็นเกณฑ์และเปิดให้ผู้ประกอบการ SMEs ที่สนใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ร่วมลงทะเบียน ผ่านเว็บไซต์ www.thaismegp.com และเมื่อลงทะเบียนเสร็จสิ้นจะได้รับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ SME เพื่อการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Thai SME-GP) ตามตัวอย่างดังภาพ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(สสว.) ขอรับรองว่า
นาย [REDACTED]
ชื่อสถานประกอบการ [REDACTED]

ผู้ประกอบการ	ลงทะเบียน
บุคคลธรรมดา	เลขทะเบียนพาณิชย์หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร วันที่อนุมัติโดย [REDACTED] สสว.
	2 พฤษภาคม 2564

เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SME) ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ที่ได้ขึ้นบัญชีรายการล่าสุดแล้ว โดยขึ้นชื่อไว้กับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
(สสว.) ตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องส่งเสริมหรือ
สนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2563 เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 และมีผลจนถึงวันที่ 30 มิถุนายน
พ.ศ. 2565

นายชานันท์ สวัสดิ์ชูโต
รองผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
นายทะเบียน

Figure 9 แสดงตัวอย่างหนังสือรับรองผู้ประกอบการ SMEs
ที่มา: www.thaismegp.com, 2564

ทั้งนี้การสร้างระบบให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทะเบียนนี้ เพื่อตอบโจทย์ปัญหาในการระบุตัวตนผู้ประกอบการ SMEs ที่หน่วยงานภาครัฐต้องการส่งเสริม ให้มีมาตรฐานเดียวกัน โดยทำการเปิดระบบให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทะเบียนตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 ก่อนที่กฎกระทรวงกำหนดพัสดุหรือบริการที่ภาครัฐต้องการสนับสนุน ฉบับที่ 2 ปี 2563 จะมีผลบังคับใช้ เพื่อรวบรวมเป็นฐานข้อมูลสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการ SMEs สำหรับหน่วยงานภาครัฐในการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎกระทรวงฯ ได้ทันทีเมื่อมีกฎกระทรวงประกาศ

“กรมบัญชีกลางเค้ารับหน้าที่ดูแลเรื่องกฎหมายเค้าเป็นคนชงกฎกระทรวงฉบับที่ 2 เสนอกรม. ในขณะที่ สสว.เตรียมการล่วงหน้าก่อนกฎกระทรวงจะออกค่อนข้างหลายเดือน โดยเปิดทำงานระบบขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการก่อนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนกฎกระทรวงประกาศ ตอนนั้นใช้บิตที่มีอยู่ของโครงการต่าง ๆ และใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ สสว. เป็นหลัก แต่ด้วยระบบมันเวอชันแรกๆ ยังใช้วิธีตรวจสอบคุณสมบัติผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนมาแบบแมนวลอยู่ เราเลยจ้างเจ้าหน้าที่ Outsource 7 คน มาเป็นสต๊าฟหลังบ้าน แล้วก็เจ้าหน้าที่ฝนผ. (ฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs – ผู้วิจัย) 20 คนช่วยกันเป็นแอดมินดูแลร่วมกับฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ มันก็ซุกซนสักเพราะคนเราน้อยแต่พอผ่านกระบวนการแรกมาแล้วมันก็โอเคขึ้น ”

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, ฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs สสว.

และเมื่อกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมและสนับสนุนฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ปรากฏว่ามีผู้ประกอบการ SMEs ลงทะเบียนในระบบ www.thaismegp.com แล้วกว่า 1,544 ราย แบ่งเป็นนิติบุคคล 1,284 ราย วิสาหกิจชุมชน 106 ราย และบุคคลธรรมดา 154 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2563 จากรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานประจำไตรมาส ตุลาคม – ธันวาคม 2563)

2) กระบวนการสร้างการรับรู้นโยบาย

แม้นโยบาย Thai SME-GP จะถูกบังคับใช้ผ่านกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมและสนับสนุนฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 แล้วเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563 แต่กระบวนการสำคัญที่ตามมาก็คือ ทำอย่างไรให้หน่วยงานภาครัฐทราบถึงนโยบายดังกล่าวผ่านกระบวนการสร้างการรับรู้ นโยบาย จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าทั้งสองหน่วยงานรับผิดชอบการสร้างการรับรู้ นโยบายตามกฎกระทรวงฯ มีความแตกต่างกันตามรูปแบบของหน่วยงาน โดยสามารถแบ่งกระบวนการสร้างการรับรู้ได้เป็นสองประเภท ดังนี้

กระบวนการสร้างการรับรู้นโยบายแบบเป็นทางการ ด้วยการออกหนังสือราชการโดย กรมบัญชีกลาง ไปยังหน่วยงานรัฐทั้ง กระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ฯลฯ เพื่อแจ้งแนวทางนโยบายการปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวง ตาม ตัวอย่างดังนี้

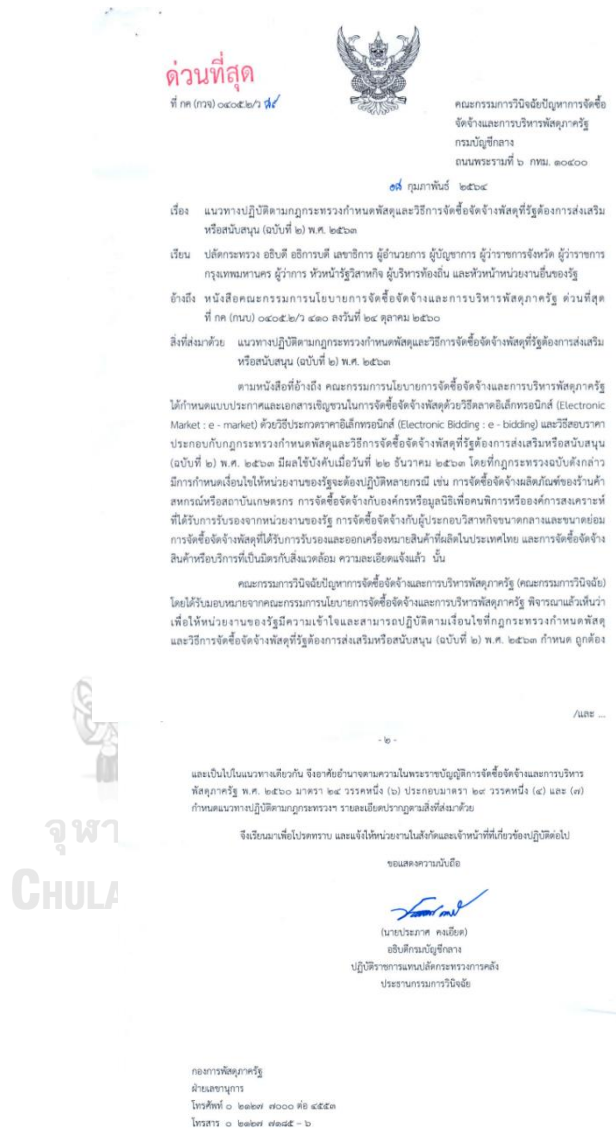

Figure 10 แสดงหนังสือเวียนคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ ว.89
ที่มา: กรมบัญชีกลาง

อย่างไรก็ตามจากการรวบรวมข้อมูลยังพบว่ากระบวนการสร้างการรับรู้นโยบายแบบเป็นทางการนี้ไม่สามารถรับประกันได้ว่าจะสามารถเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายให้แก่หน่วยงานภาครัฐได้มากนักน้อยเพียงใด จึงนำมาสู่กระบวนการสร้างการรับรู้ในประเภทถัดไป

กระบวนการสร้างการรับรู้นโยบายแบบไม่เป็นทางการ โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จากการรวบรวมข้อมูลพบว่ามีการใช้วิธีในการสร้างการรับรู้แบบไม่เป็นทางการหลายรูปแบบ เพื่อจุดประสงค์ในการสร้างความเข้าใจในกฎกระทรวงฯ ให้แก่หน่วยงานที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้าง ให้สามารถปฏิบัติตามได้บ้างมีประสิทธิภาพ

“พอกฎกระทรวงประกาศมา 2-3 แผ่นมันอ่านแล้วเข้าใจยากด้วยเป็นภาษากฎหมาย ดังนั้นเราจึงต้องทำให้มันง่ายขึ้น รวมถึงระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนกับเราไว้ก็ต้องทำให้หน่วยงานรัฐที่เค้าต้องเข้ามาใช้ ทำให้เค้าเข้าใจวิธีการใช้มากที่สุด”

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, ฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs สสว.

จากการรวบรวมข้อมูลยังพบว่าการสร้างการรับรู้นโยบายแก่หน่วยงานภาครัฐแบบไม่เป็นทางการนี้ ในช่วงแรกของการดำเนินนโยบายมีความจำเป็นต้องทำบ่อยครั้ง เพื่ออ้าและขยายการรับรู้ไปยังหน่วยงานภาครัฐให้ได้มากที่สุด จากการสัมภาษณ์ดังนี้

“อันนี้ก็กิจกรรมหลากหลายเลย ไม่ใช่มันยากนะ มันต้องทำถี่ ทำบ่อย มีทั้งทำเอง เช่น นำคณะผู้บริหารสสว. ไปเจอผู้บริหารของหน่วยงานจัดซื้อขนาดใหญ่ เช่น กรมทางหลวง กรมที่เค้าซื้อเยอะๆ หลักการก็คือไปเคาะประตูหน่วยจัดซื้อว่ามีมาตรการนี้ออกมานะ สร้างการรับรู้ในระดับนโยบายแก่หน่วยจัดซื้อ มีเรื่องความร่วมมือเกี่ยวกับคนที่เค้ามีเครือข่าย SME เยอะๆ เช่น ธนาคารเราก็ไป หลักการคือ ผอ.สสว. ไปเพื่อสร้างการรับรู้แล้วหน่วยงานนั้น ๆ ก็กระจายต่อไปยังตัวเมมเบอร์หรือผู้ประกอบการ SMEs ที่เค้ามีเครือข่ายอยู่”

ผู้บริหาร, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สสว.

“มีโฟกัสกรุป อันนี้ทีมฝ่ายแผน ลุยกันเอง แล้วก็การบรรยายระหว่างปีเช่น บรรยายให้ศูนย์ OSS บรรยายให้คนภายนอกโดยมี เป็นอะไรทำไปเรื่อยๆ หมายถึงทำต่อเนื่อง บางอาทิตย์ทำสองครั้งบางอาทิตย์ทำหนึ่งครั้ง แต่ช่วงแรก ๆ อะเราทำทุกวิค หลังจากนั้นเราแบ่งงบประมาณบางส่วนไปให้ฝ่ายส่งเสริมจัดกิจกรรมระดับพื้นที่ และมีพี่ ๆ ฝ่าย OSS ช่วยกันกระจาย ขอความร่วมมือเค้าในการลุย คือเค้าเป็นด่านหน้าไง มีความใกล้ชิดผู้ประกอบการ”

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, ฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs สสว.

“เรามีงบประมาณจำนวนหนึ่ง ในการจัดจ้างประชาสัมพันธ์โครงการ SME-GP เราตั้งเป้าหมายไว้หลายช่องทางทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ หรือจัดกิจกรรมออนไลน์ต่างๆ รายพื้นที่ร่วมกันศูนย์ OSS รวมถึงงานใหญ่ งาน Thai SME-GP Day ที่เมืองทองธานี เป็นกิจกรรมใหญ่ของปีเพื่อเอาผู้ประกอบการมาและหน่วยงานภาครัฐมาเจอกัน”

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, ฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ SMEs สสว.

Figure 11 แสดงภาพบรรยากาศการสร้างการรับรู้นโยบายผ่านการประชุมเผยแพร่ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564

ภาพด้านบนแสดงให้เห็นถึงการประชุมเผยแพร่นโยบาย เพื่อสร้างการรับรู้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีเป็นประธาน โดยภายในงานมีการกล่าวถึงนโยบายโดยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) พร้อมด้วยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้ประกอบการ SMEs ต้นแบบที่เติบโตจากตลาดจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ในการเสวนา “ตลาดภาครัฐ โอกาสใหม่สำหรับ SMEs ไทย” และผู้แทนจากกรมบัญชีกลาง สำนักงานคลังจังหวัด และสมาพันธ์ SMEs ไทย ร่วมเสวนาแนวปฏิบัติภายใต้กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ

4.3.1 ปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย

ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการออกนโยบายใด ๆ ก็ตามก็คือมาตรฐานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของตัวนโยบาย อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นโยบายหลายๆ นโยบายไม่ประสบผลสำเร็จมาจากมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบายที่ไม่ชัดเจน ในส่วนของนโยบายส่งเสริม SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ Thai SME-GP นี้หน่วยงานที่กำหนดนโยบายอย่างสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายเอาไว้ว่า “เพื่อพัฒนาปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจแก่ SME ผ่านการให้โอกาสและแต้มต่อในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” (เอกสารจากงานสัมมนาเผยแพร่ผลการประมวลผลงานส่งเสริม SMEs ตามนโยบายของรัฐประจำปีงบประมาณ 2564, 2565) โดยสามารถเชื่อมโยงได้กับวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 แผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ประจำปี 2564 ที่ระบุไว้ว่า “ผู้ประกอบการเข้าถึงการบริการและสร้างระบบนิเวศที่สนับสนุนการทำธุรกิจของผู้ประกอบการและใช้งานได้จริง” ทั้งนี้โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อย่างกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมและสนับสนุนฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 เป็นมาตรฐานที่กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานที่ทำการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ กระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ ฯลฯ ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับนี้ในการจัดซื้อจัดจ้าง ควบคู่กับกับพรบ.การจัดซื้อจัดจ้าง ปี 2560

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานและผู้บริหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติอย่างสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมบัญชีกลางนั้น มีความเห็นว่านโยบายมีมาตรฐานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถมองภาพเดียวกันและพุ่งเป้าไปที่ผลลัพธ์ในการปฏิบัตินโยบายได้ดี

“จริง ๆ วัตถุประสงค์นโยบายนี้เราไม่ได้จะหยุดแค่ตลาดภาครัฐนะ คือพอเรารวมสินค้าและบริการ SMEs ได้เนี่ย มันทำให้เรามี SMEs Catalog ที่เป็นสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการที่ยัง Active อยู่จริง ๆ มันก็ไม่ต่างอะไรกับลาซาด้าหรือช้อปปี้นั่นแหละ ในอนาคตสิ่งที่เราจะผลักดันต่อก็อยากให้แคตตาล็อกตัวนี้ มันขยายไปสู่การจัดซื้อจัดจ้างภาคเอกชนด้วย”

ผู้บริหาร สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

แต่อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการ SME-GP และเคยเข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมาก่อน แต่ไม่ได้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ SME-GP ในครั้งนี้ กลับได้ความเห็นที่ต่างออกไป จากบทสัมภาษณ์ดังนี้

“วัตถุประสงค์มันดีนะ แต่มันยุ่งยากมากในการเข้าร่วม กฎมันเยอะเยอะไปหมด ยิ่งเราก่อสร้างด้วยแล้ว โดนทั้งขึ้นทั้งล่อง ทั้งต้องลงทะเบียน SME แล้วต้องไปหาวัสดุที่มี Made in Thailand มาใช้ในการก่อสร้างอีกโดยเฉพาะเหล็กกล้า ให้แต่มีต่อเราก็จริงแต่มันยุ่งเหยิงจริงๆ และที่สำคัญจัดซื้อจัดจ้างกับราชการแต่ละที่ได้เงินช้า เราไม่มีเงินหมุนมากมายมารอ เราเลยเลือกไม่เข้าร่วมดีกว่าสบายใจกว่า”

ผู้ประกอบการ SME ที่ทำธุรกิจทำทรายและรับเหมาก่อสร้าง, อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการภาคการค้าที่ประกอบธุรกิจร้านขายเครื่องดนตรีที่เคยทำการจัดซื้อจัดจ้างกับโรงเรียนในสังกัดรัฐมาก่อน ได้อีกความเห็นที่น่าสนใจดังนี้

“แต่ละจังหวัดมีโรงเรียนไม่เท่ากัน และงบประมาณที่ลงไปยังโรงเรียนในแต่ละจังหวัดก็มากน้อยต่างกัน เมื่อก่อนที่เคยเข้ายื่นซองข้ามจังหวัดได้ อุดร อุบล ฯลฯ ที่ไปเสนอราคามาหมด แต่เดี๋ยวนี้ พอประกาศออกมาให้จัดซื้อจัดจ้างกับ SME ในจังหวัดเท่านั้น แล้วจังหวัดใหญ่ๆบางจังหวัด มีร้านเครื่องดนตรีแค่สองสามร้าน แต่มีโรงเรียนใหญ่ๆ ที่มีงบประมาณจะซื้อเครื่องดนตรีได้เยอะมาก ปกติที่ก็เข้าไปยื่นซองได้แต่ตอนนี้ทำไม่ได้แล้ว ได้เฉพาะสองสามร้านในจังหวัด พี่ว่ามันผูกขาดไป”

ผู้ประกอบการ SME ที่ทำธุรกิจค้าขายเครื่องดนตรี, อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

เป็นที่น่าสนใจว่าแม้ว่าวัตถุประสงค์ของนโยบายจะชัดเจนในการมุ่งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs มีสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตามการออกกฎกระทรวงฯ ฉบับดังกล่าวมาเป็นมาตรฐานก็อาจจะกลายมาเป็นอุปสรรคที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการ SME ไม่เข้าร่วมโครงการดังเช่นผู้ประกอบการจากภาคบริการและภาคการค้าทั้งสองรายข้างต้น และไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่หน่วยงานได้วางเอาไว้

4.3.2 ปัจจัยทรัพยากรนโยบาย

ทรัพยากรนโยบาย หมายถึง ทรัพยากรของหน่วยงานในการดำเนินนโยบาย ที่เป็นส่วนสนับสนุนให้การนำนโยบายส่งเสริม SME ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำแนกทรัพยากรนโยบายได้ดังนี้

ทรัพยากรเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร (Man)

หมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรกำลังคนของ 2 หน่วยงานในการดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และ กรมบัญชีกลาง มีความแตกต่างกันตามลักษณะของหน่วยงาน ที่เป็นหน่วยงานราชการสังกัดกระทรวงอย่างกรมบัญชีกลาง และ องค์การมหาชนในกำกับสำนักนายกรัฐมนตรีอย่างสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

จากการศึกษาพบว่าสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดย่อม (สสว.) ได้ทำการจัดสรรเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ ตามกระบวนการในการดำเนินงาน โดยกระบวนการแรก กระบวนการเตรียมความพร้อมด้านระบบลงทะเบียนผู้ประกอบการ SMEs ใช้เจ้าหน้าที่จากฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs จำนวน 20 คน และเจ้าหน้าที่ Outsource จำนวน 7 คน ในการตรวจสอบคุณสมบัติผู้ประกอบการที่ทำการขึ้นทะเบียนบนเว็บไซต์ รวมถึงรับโทรศัพท์ตอบข้อซักถามต่าง ๆ จากทั้งผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐอย่างไรก็ดีในกระบวนการ นี้มีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายนโยบายและแผนฯ นั้นไม่ได้มีภารกิจในโครงการ Thai SME-GP เพียงอย่างเดียว แต่มีภารกิจอื่นเช่นการศึกษาวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนา ผู้ประกอบการ SME ในด้านอื่น และเจ้าหน้าที่ Outsource ที่ได้การว่าจ้างมาจำนวน 7 คน นั้น น้อยเกินกว่าจำนวนของผู้ประกอบการ SME ทำการลงทะเบียนเข้ามาในระบบ

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าแนวทางออกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวคือการกระจายหน้าที่ในการดำเนินนโยบายไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ๆ ในสำนักงาน เช่น ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศสารสนเทศ ฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ SME ฯลฯ ผ่านการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนมาตรการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

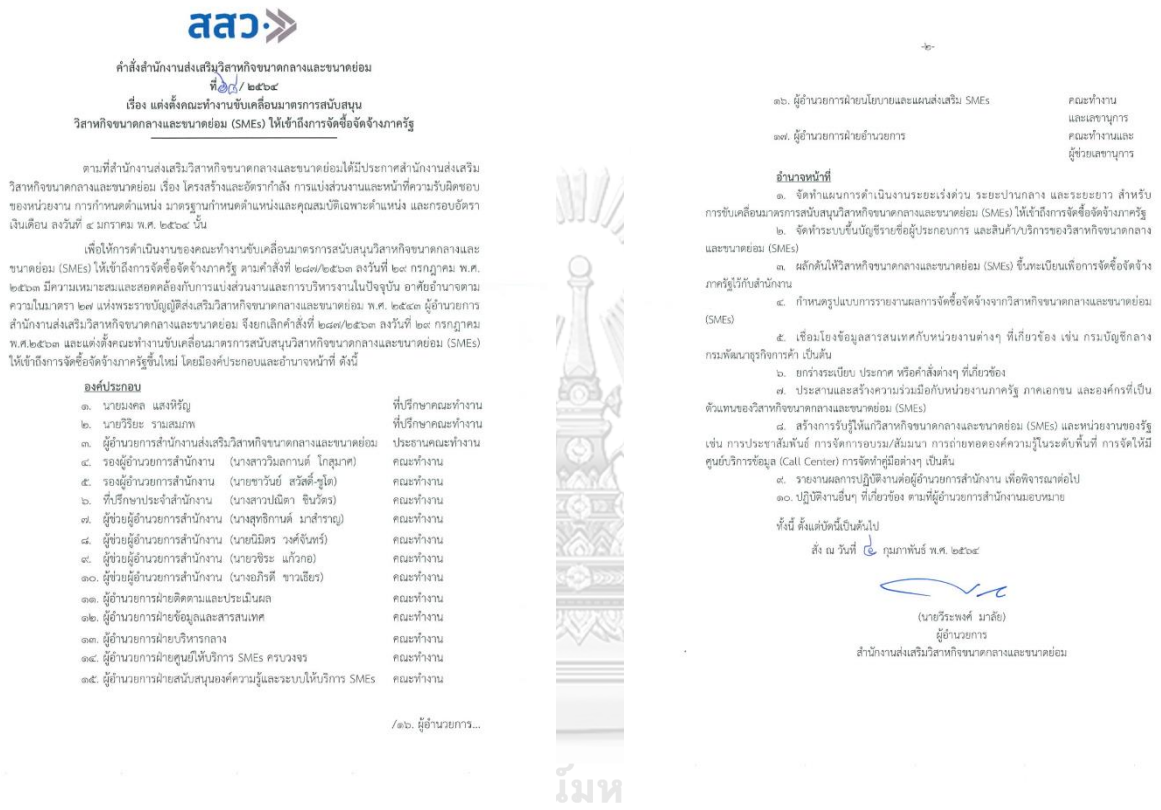

Figure 12 แสดงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564

จากภาพที่ 12 แสดงให้เห็นการจัดสรรทรัพยากรเจ้าหน้าที่จากฝ่ายต่างๆ เข้ามาร่วมในการดำเนินนโยบาย Thai SME-GP อันเป็นการแก้ปัญหาขาดแคลนทรัพยากรเจ้าหน้าที่ที่เกิดขึ้นในช่วงแรก

ในส่วนกรมบัญชีกลาง ในฐานะหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย มีการจัดสรรเจ้าหน้าที่ในการดำเนินนโยบาย Thai SME-GP มุ่งเน้นไปที่การให้คำแนะนำและตอบคำถามจากการเข้าใช้ระบบจากหน่วยงานภาครัฐ โดยบุคลากรในกองการพัสดุภาครัฐที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (E-GP) อยู่เดิม จำนวน 50 คน อีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลทาง

โทรศัพท์หรือคอลเซ็นเตอร์ ของระบบ (e-gp) โดยเฉพาะอีก 20 คน แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยจำนวนงานของกองการพัสดุภาครัฐ ที่ดูแลเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ที่มีกว่า 1 ล้านโครงการต่อปีงบประมาณ ทำให้การดำเนินการด้วยเจ้าหน้าที่นั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการจากหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการติดต่อสอบถามที่รวมไปถึงการสอบถามปัญหาจากนโยบาย Thai SME-GP ด้วยเช่นกัน

“ด้วยตัวงานปกติของเราค่อนข้าง Work Load พอสมควรอยู่แล้ว เวลาเมื่อมีเศษหน่วยงานรัฐมาถามเรื่อง SME-GP ก็ต้องรอตามคิวร่วมกับเศษอื่น ๆ ก็อาจจะใช้เวลารอสักพักแต่เราก็พยายามจะรีบจบแต่ละเคสให้ได้ไวที่สุด”

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, กองการพัสดุภาครัฐ, กรมบัญชีกลาง กล่าวได้ว่าปัจจัยทรัพยากรบุคลากรนั้นไม่ค่อยเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติสักเท่าไรหรอก ถึงแม้จะมีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในช่วงแรกแต่ก็มีการแก้ปัญหาทำให้การดำเนินนโยบายสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี

งบประมาณในการดำเนินงาน (Money)

หมายถึงงบประมาณในการนำนโยบายส่งเสริม SME ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐไปปฏิบัตินั้น ทั้งจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของทั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมบัญชีกลาง และรวมถึงงบประมาณอื่นนอกเหนือจากงบประมาณดังกล่าว

โดยในปีงบประมาณ 2564 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้รับงบประมาณตาม พรบ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งสิ้น 1,113,094,400 บาท และต่อมา ที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมครั้งที่ 3 /2563 ได้มีมติเห็นชอบจัดสรรงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2564 เพิ่มเติมจำนวน 30,000,000 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการสนับสนุนให้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

และกรมบัญชีกลางที่ในปีงบประมาณ 2564 ได้รับงบประมาณทั้งหมด 1,604,249,800. บาท และในงบประมาณรายจ่ายหมวดงบลงทุน มีการจัดสรรงบประมาณจำนวน 52,759,700 บาท มาใช้ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบสำรองสำหรับระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) เพื่อรองรับการขยายตัวของระบบ จากข้อมูลการจัดสรรทรัพยากรงบประมาณของทั้งสองหน่วยงานในข้างต้น กล่าวได้ว่าปัจจัยทรัพยากรงบประมาณในการดำเนินนโยบายส่งเสริม SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐไปปฏิบัตินั้นเพียงพอต่อการดำเนินนโยบาย

ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงาน (Material)

หมายถึงวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งกระบวนการเตรียมความพร้อมด้านระบบ และกระบวนการสร้างการรับรู้นโยบาย ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลพบว่าทั้งสองหน่วยงานมีวัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ

4.3.3 ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

นอกเหนือจากการสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดำเนินการนำนโยบายส่งเสริมให้ SME เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อย่างสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมบัญชีกลางแล้ว ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงานยังหมายถึง การสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่กำหนดนโยบาย กับหน่วยรับนโยบายอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ที่ทำการจัดซื้อจัดจ้างหรือผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นเป้าหมายในการสนับสนุน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงานจึงจำแนกออกเป็นการสื่อสารระหว่างหน่วยงานปฏิบัติ นโยบาย และการสื่อสารกับหน่วยรับนโยบายดังนี้

การสื่อสารระหว่างหน่วยงานปฏิบัตินโยบาย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานร่วมดำเนินนโยบายอย่างกรมบัญชีกลางทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการอยู่บ่อยครั้งตั้งแต่กฎกระทรวงฉบับที่ 2 จะมีการรับหลักการ โดยมีเป้าประสงค์เพื่อหาจุดร่วมในการดำเนินนโยบายตามพันธกิจของหน่วยงานนั่นก็คือ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ต้องการส่งเสริมให้ SME เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ ในขณะที่เดียวกัน กรมบัญชีกลางก็ยินดีสนับสนุนวัตถุประสงค์ดังกล่าวโดยอยู่ภายใต้ตัวแปรที่ว่าต้องไม่ขัดกับกฎหมายอื่นๆ ทั้งยังรวมไปถึงหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ จึงเกิดการตั้งคณะทำงานสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเอกชนขึ้น โดยมีตัวแทนจากหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมเป็นคณะทำงานดังมีรายละเอียด ดังนี้

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ที่ 132/2563

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเอกชน

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อย
ได้มีโอกาสเข้าถึงตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Government Procurement) และการจัดซื้อจัดจ้างภาคเอกชน
(Corporate Procurement) มากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ
สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเอกชน โดยมีองค์ประกอบและ
อำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ	ประธานคณะกรรมการ
1. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม	ประจักษ์ศิลปาคม
2. รองผู้อำนวยการสำนักงาน (นางสาววิมลรัตน์ โกศลภาค)	รองประธานคณะกรรมการคนที่ 1
3. รองผู้อำนวยการสำนักงาน (นายอัศวินพงศ์ ศรีสุพรรณดิฐ)	รองประธานคณะกรรมการคนที่ 2
4. ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและประสานเครือข่าย	คณะกรรมการ
5. ผู้อำนวยการฝ่ายประสานเครือข่ายผู้ใช้บริการ SMEs	คณะกรรมการ
6. ผู้อำนวยการฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ	คณะกรรมการ
7. ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	คณะกรรมการ
8. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	คณะกรรมการ
9. ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน	คณะกรรมการ
10. ผู้แทนกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	คณะกรรมการ
11. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	คณะกรรมการ
12. ผู้แทนสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	คณะกรรมการ
13. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
14. ผู้แทนหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
15. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
16. ผู้แทนสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย	คณะกรรมการ
17. ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ	คณะกรรมการ
18. ผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs	คณะกรรมการและเลขานุการ

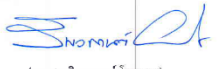
/อำนาจหน้าที่ ...

อำนาจหน้าที่

- ดำเนินการจัดทำแนวทางหรือมาตรการเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Government Procurement) และการจัดซื้อจัดจ้างภาคเอกชน (Corporate
Procurement)
- ขับเคลื่อนแนวทางหรือมาตรการตามข้อ 1 ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
- ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานการเรือนหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2563

(นางสาววิมลรัตน์ โกศลภาค)
รองผู้อำนวยการ
รักษาการแทนผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Figure 13 แสดงคำสั่ง สสว.ที่ 132 /2563 แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเอกชน

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2563

จากภาพที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ในรายชื่อคณะกรรมการปรากฏหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียใน
การส่งเสริมให้ SME เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นกรมบัญชีกลาง กรมการพัฒนาชุมชน
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย
 เป็นต้น

นอกเหนือไปจากนั้นยังคงมีการสื่อสารในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการระหว่าง สสว. และ
กรมบัญชีกลางไม่ว่าจะเป็นการประชุมหรือการอภิปรายระหว่างผู้บริหารของทั้งสองหน่วยงานหรือการ
ติดต่อประสานงานผ่านบุคคลผู้เป็นผู้ประสานงานหลักในแต่ละหน่วยงาน รายละเอียดจากการ
รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ดังนี้

“เรากับกรมบัญชีกลางคุยกันค่อนข้างบ่อย ทั้งประชุมหรือว่านอกรอบ คือเราแบ่งหน้าที่กันดูถ้าเป็นเรื่องระบบหรือเกณฑ์หรือคุณสมบัติ สสว. จะเป็นคนดู แต่ถ้าเป็นเรื่องการใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดซื้อภาครัฐจะเป็นทางกรมบัญชีกลางดูแล โดยส่วนใหญ่สสว. จะเจอกับลูกค้า ใช้คำว่าลูกค้าแล้วกันนะ ลูกค้าของเราคือ SME ในขณะที่ลูกค้าของกรมบัญชีกลางจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ แต่ถ้ามีลูกค้าของใครหลุดไปฝั่งไหนขึ้นมาเนี่ยเราจะยกหูหากันเลย เรามี Focal point ที่ติดต่อกันเป็นประจำอยู่แล้ว

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, ฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs สสว.

การสื่อสารกับหน่วยรับนโยบาย นอกเหนือจากการสื่อสารระหว่างหน่วยงานแล้วปัจจัยด้านการสื่อสารที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือการสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับหน่วยรับนโยบาย ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดหน่วยรับนโยบายนอกจากหน่วยงานภาครัฐที่ต้องทำการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมายกระทรวงฯ แล้ว ยังรวมถึงผู้ประกอบการ SMEs ที่ต้องทำการลงทะเบียนเพื่อยืนยันตัวตนในการเข้าร่วมโครงการโดย การสื่อสารกับหน่วยรับนโยบายนี้ มุ่งเน้นไปที่กระบวนการรับรู้นโยบาย และส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารที่มีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ทั้งการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ การจัดกิจกรรมเผยแพร่โครงการต่าง ๆ เช่น สัมมนา ประชุม สนทนา หรือการจัดงาน Thai SME-GP Day ตามตัวอย่างดังนี้

สสว. จัดโครงการ "THAI SME-GP รัฐพร้อมซื้อ SME พร้อมขาย" | ชาวติดปาก 11.00-11.30 | วันที่ 30 มิ.ย. 65

67 views · 5 months ago

True4U News Online

True4U ช่อง 24 #ลุยกองข่าว #ชาวติดปาก ติดตามช่อง True4U ได้ที่ กล้องทีวีชั้น 8/PSI ช่อง 24, ทีวีดิจิตอลช่อง 24, จานดาวเทียม/เดย์ลิท ช่อง 2

Figure 14 แสดงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านโฆษณาโทรทัศน์ช่อง true4u

ที่มา: www.youtube.com เข้าถึงเมื่อ 6 ธันวาคม 2565

SME ต้องรู้! จัดซื้อจัดจ้างกับภาครัฐ ดียังไง?

4.4K views · 1 year ago

Brand Inside

แล้ว SME ไทยจะได้อะไรจากการเข้าร่วมจัดซื้อจัดจ้างกับภาครัฐ? รวมถึงต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง . คลิปนี้มีคำตอบให้ #SME #THAISMEGP ...

Figure 15 แสดงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ youtube ช่อง brand inside

ที่มา: www.youtube.com เข้าถึงเมื่อ 6 ธันวาคม 2565

THAI SME-GP
มาตรการสนับสนุนให้ SME
เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

THAI SME GP
สร้างโอกาส SME
เข้าถึงตลาดภาครัฐ

สว. ขอเชิญชวน SME ขึ้นทะเบียน
"thaismegp.com"

สิทธิประโยชน์

- เข้าถึงตลาดใหญ่ที่มีมูลค่ากว่า 1.3 ล้านล้านบาทต่อปี
- เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานรัฐในแต่ละจังหวัดได้ง่ายขึ้น
- แข่งกับรายใหญ่ได้ด้วยแต้มต่อร้อยละ 10 ในการแข่งราคาด้วยวิธี e-bidding

กรุงไทย
SME Focus
ISSUE 36 NOVEMBER 2022 - JANUARY 2023

BCG Economy
ฟื้นโฉมเศรษฐกิจ
Restart พลิกโฉม BCG Economy

กรุงไทย SME Magazine >

Figure 16 แสดงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์
เว็บไซต์ของธนาคารกรุงไทย

ที่มา: <https://sme.krungthai.com/>, 2564

CHULALONGKORN UNIVERSITY

อย่างไรก็ตามจากการเก็บข้อมูลพบว่า แม้ว่าการสื่อสารกับหน่วยรับนโยบายทั้งกับหน่วยงานภาครัฐและโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ SMEs จะมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านหลายช่องทางทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ตามที่ได้กล่าวไปในข้างต้น แต่กลับพบว่าผู้ประกอบการหลายรายที่ไม่สามารถเข้าถึงการประชาสัมพันธ์ดังกล่าว จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังนี้

“อีกเรื่องคือพี่ไม่รู้เรื่องมาก่อนว่ามีโครงการนี้ มารู้อีกทีตอนจะยื่นซองแล้วเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียนบอกว่าต้องไปลงทะเบียนโครงการนี้ก่อนถึงจะยื่นได้ ซึ่งกว่าจะลงทะเบียนรอตรวจคุณสมบัติก็ใช้เวลา ถ้ามีการประชาสัมพันธ์ทั่วถึงกว่านี้พี่คงไปลงทะเบียนตั้งแต่เนิ่นๆ แต่ตอนนี้ไม่ทันแล้ว”

ผู้ประกอบการ SME ที่ทำธุรกิจค้าขายเครื่องดนตรี, อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่ายังขาดการสื่อสารประชาสัมพันธ์กับหน่วยรับนโยบายอย่างผู้ประกอบการ SMEs อย่างทั่วถึงและเพียงพอ ทำให้เกิดอุปสรรคแก่ผู้ประกอบการในการพลาดโอกาสในการเข้าร่วมโครงการและส่งผลไปถึงการดำเนินนโยบายที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

4.4.4 ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงาน

หมายถึงโครงสร้างการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมบัญชีกลาง จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าทั้งสองหน่วยงานมีการแบ่งโครงสร้างในการดำเนินงานอย่างชัดเจนโดยสสว. มอบหมายให้ฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs เป็นผู้วิเคราะห์ปรับปรุงและดำเนินนโยบายในระยะแรก ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศทำหน้าที่ดูแลระบบลงทะเบียนผู้ประกอบการผ่านเว็บไซต์ www.thaismegp.com และฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ SME ทำหน้าที่ในการสื่อสารกับหน่วยรับทั้งหน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการ ในขณะที่กรมบัญชีกลาง มีการมอบหมายให้กองการพัสดุภาครัฐทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและการดำเนินการในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างปี 2560 และกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่ภาครัฐต้องการสนับสนุน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 ดังนั้นกล่าวได้ว่าปัจจัยโครงสร้างในการดำเนินงานของการนำนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐนี้ มีความชัดเจน และเหมาะสมต่อการดำเนินการเพื่อมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์นโยบายต่อไป

4.4.5 ปัจจัยเงื่อนไขสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดสภาพแวดล้อมในการดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติเอาไว้ว่าเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกที่อาจส่งผลต่อการดำเนินการ ซึ่งได้ทำการกำหนดไว้สองปัจจัยดังนี้

ปัจจัยโรคระบาด เนื่องจากกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่ภาครัฐต้องการสนับสนุน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 นั้น มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ซึ่งตรงกับช่วงของการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนทั่วโลกอย่างมาก ทั้งการต้องกักตัวอยู่ที่พักอาศัย การห้ามนั่งรับประทานอาหารในร้าน ทั้งยังรวมถึงการปฏิบัติงานที่ต้องปฏิบัติงานจากที่พักอาศัยโดยใช้วิธีออนไลน์ แต่จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์พบว่าปัจจัยการสภาพแวดล้อมจากการเกิดโรครบาดดังกล่าวกลับกลายเป็นผลดี ต่อการดำเนินนโยบายดังมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“ช่วงโควิดมีปัญหาภัยหรือ จะว่ามีภัยก็ไม่เชิง แต่เอาจริงๆ ช่วงโควิดกลายเป็นมีประโยชน์มากกว่า เพราะอยู่ในช่วงประชาสัมพันธ์นโยบาย ตามแผนเดิมเราที่เราจะจัดสัมมนา เผยแพร่ ส่วนใหญ่ก็ตามห้องประชุมโรงแรมที่จุคนได้เต็มที่ไม่เกิน 2-300 คน แต่ช่วงโควิดโรงแรมปิด เราเลยเปลี่ยนแผนมาเป็นสัมมนาออนไลน์แทนผ่านซูมนี้แหละ ผลปรากฏว่าผู้ประกอบการเข้าร่วมเยอะมาก มีรอบนี้หลักพันเลยนะ เลยกลายเป็นว่าโควิดทำให้เราประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ประกอบการได้มากขึ้นกว่าที่วางแผนไว้เสียอีก”

ผู้บริหาร, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สสว.

“ระบบเราทุกอย่างสามารถออนไลน์ได้อยู่แล้ว เช่น e-gp มันก็ไม่ส่งผลกระทบต่อเวลาเรา work from home มีคอมพิวเตอร์คนละเครื่องที่บ้านก็สามารถทำงานได้ แต่เอาจริงๆแล้ว โควิดก็ทำให้การทำงานสะดวกขึ้นด้วยนะ เช่นเวลาเราต้องประชุมกับ สสว. ปกติเราต้องมีหนังสือครุฑออกจากกรมฯ เพื่อเชิญประชุมแล้วต้องไปนั่งประชุมเจอหน้ากันที่ออฟฟิศใครสักที่ แต่พอเป็นช่วงโควิดมีอะไรเราเปิดซูมเลย เรียกประชุมด่วนแบบไม่เป็นทางการได้สบายมาก หรือประชุมเป็นทางการก็สะดวกเพราะไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, กองการพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง

กล่าวได้ว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เกิดโรคระบาดไม่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดอุปสรรค แต่กลับส่งผลต่อการดำเนินนโยบายมากกว่าผลเสีย

ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจ สืบเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 และได้ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจทั่วโลกให้ถดถอย รวมถึงประเทศไทยเองก็ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจเช่นกัน จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินนโยบายในแง่ของการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหันมาเข้าร่วมโครงการมากขึ้น เพราะต้องการแสวงหาตลาดในการดำเนินธุรกิจที่ยังคงมีเสถียรภาพซึ่งตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นหนึ่งในตลาดที่มีเสถียรภาพมากที่สุดในช่วงที่เศรษฐกิจได้รับผลกระทบจากโรคระบาด

สรุปได้ว่าปัจจัยเงื่อนไขสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานนั้น ไม่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อการดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติแต่กลับส่งผลในเชิงบวกต่อการสื่อสารไปยังผู้รับนโยบายอย่างผู้ประกอบการ SMEs ให้เข้าร่วมโครงการได้มากขึ้นกว่าแผนที่วางไว้

4.3.6 ปัจจัยบุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

บุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึงบุคลากรที่นำนโยบายส่งเสริม SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

และกรมบัญชีกลาง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยจากการสัมภาษณ์ พบประเด็นที่สำคัญดังนี้

“เราเอาเรื่องของ SME-GP เข้าไปในการประชุมประจำเดือนของสำนักงานที่ผอ. สสว. เป็นประธาน จะสังเกตว่า ผอ.จะย้ำทุกครั้งตอนประชุมว่าเรากำลังทำอะไรบ้าง ซึ่งช่วงนี้ จะเน้นย้ำไปที่ โครงการ BDS โครงการ SME One ID และโครงการ SME-GP นี้แหละ เพื่อให้พนักงานของสสว. ทุกคนรับรู้ ว่านโยบายหลักๆ ที่เรากำลังทำอยู่มีอะไรบ้าง”

ผู้บริหาร, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สสว.

“คือพอมันมีคณะทำงานใหญ่ที่มีทั้งเรกรมบัญชีกลางและหน่วยงานอื่นๆ แล้วนะ เรายังตั้งคณะทำงานย่อยภายในหน่วยงานเพื่อกระจายภารกิจงานในโครงการ SME-GP ให้ฝ่ายอื่นๆ ในสสว. โดยเราประชุมกันค่อนข้างบ่อยเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ และรายงานผลการดำเนินโครงการในแต่ละระยะ แล้วก็เรายังตั้งคณะทำงานย่อยแบบรายบุคคลเลย เพื่อให้การทำงานมันไหลเวียนขึ้น ซึ่งคณะทำงานบุคคลเนี่ยจะประชุมบ่อยหน่อยเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน”

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, ฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs สสว.

“น้องๆ Outsource 7 คน เนี่ยเราเทรนก่อนเริ่มงาน ช่วงแรกจะให้คนในฝ่ายแผนช่วยกันดูแลก่อนแต่พอน้องเริ่มเข้าใจตัวระบบแล้วเราก็ปล่อยให้ทำงานได้เอง ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนฯเป็นแค่เมนเทอร์คอยให้คำปรึกษาหรือแก้ปัญหาให้น้อง ๆ เท่านั้น แล้วก็เรายังเป็นคนประเมินการทำงานของน้องๆ ทุกๆ เดือนตาม KPI ที่ ผทบ. (ฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล) เค้ากำหนดไว้”

CHULALONGKORN UNIVERSITY
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, ฝ่ายนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs สสว.

“นอกจากเวียนหนังสือภายในกรมฯแล้ว กรมฯ เรายังมีการอบรมเจ้าหน้าที่ก่อนเสมอ ก่อนกฎหมายใดๆ ก็ตามจะประกาศใช้ ด้วยความที่เราเป็นคนออกกฎหมายฉะนั้นเราจึงต้องทำความเข้าใจในกฎหมายก่อนที่มันจะออกไปหน่วยงานอื่น เราประชุมกันทั้งระดับกรมและระดับกอง นี้อย่างไม่รวมการประชุมย่อยที่แต่ละฝ่ายเค้านัดประชุมกันเองนะ เพื่อให้มั่นใจว่าเวลามีหน่วยงานรัฐหรือเอกชนก็ตามติดต่อเข้ามาถามเรื่องกฎหมายแล้วเราจะให้คำตอบที่เค้าต้องการได้”

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน, กองการพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าปัจจัยบุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีการสร้างการรับรู้ในตัวนโยบายเพื่อเตรียมความพร้อมแก่บุคลากรในหน่วยงานโดยสามารถแบ่งออกเป็นสองประเด็นดังนี้

การสร้างการรับรู้ต่อนโยบายที่เป็นทางการ ผ่านการประชุมประจำเดือนในแต่ละหน่วยงาน ทั้งสว.และ กรมบัญชีกลาง โดยถูกบรรจุอยู่ในวาระการประชุม และในการประชุมการปฏิบัติงาน เช่น การประชุมคณะทำงานระหว่างหน่วยงาน การประชุมคณะทำงานภายในหน่วยงาน รวมถึงการทำการอบรมเจ้าหน้าที่ Outsource ที่ทำการจ้างมาเพื่อปฏิบัติงานดูแลระบบ ทั้งก่อนและระหว่างการปฏิบัติงาน

การสร้างการรับรู้ต่อนโยบายที่ไม่เป็นทางการ ในลักษณะของการพูดคุยกันในแต่ละฝ่าย การชี้แจงภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากการประชุมสำนักงาน และการประชุมคณะทำงานย่อยระดับบุคคล โดยเป็นการสร้างการรับรู้ในระดับหน่วยงานย่อยที่จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่มาก

สรุปได้ว่าปัจจัยบุคลากรของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ในแต่ละหน่วยงานมีการสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจในตัวนโยบายอย่างทั่วถึงทั้งในระดับหน่วยงาน และในระดับหน่วยงานย่อย และในระดับบุคคล เพื่อให้การดำเนินนโยบาย Thai SME-GP สามารถดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาในข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริม SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ ทั้ง 6 ปัจจัยนั้น ต่างส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสรุปประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายส่งเสริม SMEs ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP ไปปฏิบัติ ดังแสดงในตารางดังต่อไปนี้

Table 11 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ Thai SME-GP จากการสัมภาษณ์

ปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย
<ul style="list-style-type: none"> - วัตถุประสงค์แรกเริ่มเพื่อต้องการสร้างตลาดให้แก่ผู้ประกอบการในการขายสินค้าและบริการ เพื่อต่อยอดการดำเนินธุรกิจนอกจากส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแล้วเพื่อรวบรวมสินค้าและบริการจาก SME ที่ยังมีตัวตน และผลักดันไปสู่การจัดซื้อจัดจ้างภาคเอกชนในอนาคต - กฎหมายมีความซ้ำซ้อนกันในตัวทำให้ยุ่งยากต่อผู้ประกอบการในการเข้าร่วม - การกำหนดผู้ประกอบการที่เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างหน่วยงานรัฐเฉพาะในจังหวัด ทำให้เกิดการผูกขาดในพื้นที่แก่ผู้ประกอบการ

ปัจจัยทรัพยากรนโยบาย
<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากร สสว. ในช่วงแรกไม่เพียงพอ แก้ปัญหาด้วยการกระจายภาระงานเกี่ยวกับโครงการผ่านการแต่งตั้งคณะทำงาน และจ้างเจ้าหน้าที่ Outsource เพิ่มเติม - บุคลากรกรมบัญชีกลางมีภาระงานที่ค่อนข้างเยอะทำให้ต้องรอคิวในการให้บริการแก่ผู้เข้ามาติดต่อ - งบประมาณของสสว. ได้รับจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 30 ล้านบาทเพิ่มเติมจากงบประมาณประจำปีที่ได้รับ - งบประมาณเพิ่มเติมทำให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างเต็มที่โดยไม่กระทบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสสว. - งบประมาณประจำปีของกรมบัญชีกลางมีกว่าพันล้านบาท และนำมาใช้พัฒนาระบบ e-gp ให้มีประสิทธิภาพ
ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
<ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารระหว่างหน่วยงานมีจำนวนบ่อยครั้งและสม่ำเสมอผ่านการติดต่อกับผู้ประสานงานหลักหากมีปัญหาระหว่างหน่วยงานสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างทันที - การสื่อสารกับหน่วยรับนโยบายส่วนใหญ่เป็นแบบไม่เป็นทางการ มีความบ่อยครั้งในกลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงฯ โดยใช้วิธีการขอเข้าหารือระหว่างผู้บริหารสสว. และหน่วยงานภาครัฐต่างๆ - การสื่อสารกับหน่วยรับนโยบายที่เป็นผู้ประกอบการ SMEs น้อยทำให้ผู้ประกอบการไม่ทราบเกี่ยวกับโครงการผู้ประกอบการในต่างจังหวัดไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์นโยบายที่ทั่วถึง มาทราบภายหลังการประกาศจัดซื้อจัดจ้างผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานรัฐ ทำให้สมัครเข้าร่วมโครงการช้าและพลาดโอกาสในการเข้าจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการ
ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงาน
<ul style="list-style-type: none"> - สสว. และกรมบัญชีกลางมีการมอบหมายหน้าที่ตามโครงการให้แก่หน่วยงานภายในอย่างชัดเจน มีการแบ่งภาระหน้าที่ในการดูแลหน่วยรับนโยบายอย่างชัดเจน สสว. ดูแลผู้ประกอบการ SME กรมบัญชีกลางดูแลหน่วยงานภาครัฐที่ทำการจัดซื้อจัดจ้าง - มีการตั้งคณะทำงานเพื่อวางโครงสร้างในการดำเนินนโยบายทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน

ปัจจัยเงื่อนไขสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน
<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมจากการเกิดโรคระบาดทำให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานโครงการเป็นออนไลน์ส่วนใหญ่ - ผลดีของโรคระบาดก่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์โครงการนโยบายมากยิ่งขึ้นผ่านระบบออนไลน์ - การประชุมระหว่างหน่วยงานมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น ผ่านการเชิญประชุมผ่านโปรแกรมสถานะเศรษฐกิจที่ถดถอยจากสถานการณ์โรคระบาดส่งผลให้ผู้ประกอบการสนใจเข้าร่วมโครงการมากขึ้น
ปัจจัยบุคลากรที่นโยบายไปปฏิบัติ
<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรของสสว. และกรมบัญชีกลางมีความเข้าใจในนโยบายผ่านการประชุมหน่วยงานประจำเดือน การประชุมคณะทำงานทั้งในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน - เจ้าหน้าที่ Outsource ที่ทำการจ้างเพิ่มเติมมีการอบรมเนื้อหาในการปฏิบัติงานก่อนเริ่มทำงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ - มีการเวียนหนังสือภายในกรมบัญชีกลางเพื่อชี้แจงรายละเอียดของกฎหมายที่เพิ่งประกาศใช้

ที่มา: รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย

4.4 การอภิปรายผลจากข้อมูล

จากการศึกษาสรุปได้ว่านโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านโครงการ Thai SME-GP นี้ มีที่มาจากประเด็นยุทธศาสตร์ “การพัฒนาปัจจัยเอื้อในการดำเนินธุรกิจสำหรับ SMEs” ดังปรากฏขึ้นมาตั้งแต่แผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550 - 2554 และเป็นรูปร่างขึ้นมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งออกมาเป็นนโยบายที่มีผลบังคับใช้ผ่านกฎกระทรวงกำหนดวัตถุประสงค์และการจัดซื้อจัดจ้างที่ภาครัฐต้องการสนับสนุน ฉบับที่ 2 ปี 2563 โดยมุ่งเน้นไปที่วัตถุประสงค์ ในการส่งเสริมให้ “ผู้ประกอบการเข้าถึงการบริการและสร้างระบบนิเวศน์ที่สนับสนุนการทำธุรกิจของผู้ประกอบการและใช้งานได้จริง” เป็นหลักในการดำเนินงาน อันเป็นการออกนโยบายเฉพาะแก่กลุ่มเป้าหมายที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนอย่างผู้ประกอบการ SMEs สอดคล้องกับงานของวทันยา สันหรัตน์ (2560) ที่กล่าวว่าควรมีมาตรการที่เฉพาะเจาะจงและให้แต้มต่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย เพื่อช่วยส่งเสริมในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันต่อไปได้ในอนาคต

การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวแบ่งกระบวนการในการดำเนินงาน ได้เป็นสองกระบวนการได้แก่ กระบวนการในการเตรียมความพร้อมในด้านระบบลงทะเบียนผู้ประกอบการ SMEs ผ่านเว็บไซต์ www.thaismegp.com เพื่อมุ่งตอบโจทย์ในสร้างบรรทัดฐานในการเข้าร่วมและเป็นการระบุด่วนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมการส่งเสริมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รวมทั้ง

ยังรวบรวมเอาข้อมูลสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศ ที่มีการค้าเนินธุรกิจ อยู่ในปัจจุบันเอาไว้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ หรือจะเป็นการจัดซื้อจัดจ้างกับภาคเอกชนได้ในอนาคต และตามมาด้วยกระบวนการในการสร้าง การรับรู้นโยบาย ให้แก่ผู้ประกอบการที่ยังไม่เคยเข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้สามารถมองเห็น โอกาสในตลาดภาครัฐได้ ทั้งยังรวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่ต้องทำการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมายกระทรวงฯ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 ให้มีความเข้าใจและทราบถึงวัตถุประสงค์และลักษณะในการดำเนินนโยบายเพื่อ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างกับผู้ประกอบการ SMEs ตามกฎหมายที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้มีการนำปัจจัยที่ส่งผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านตัวแบบ ทัวไปของ Van Meter และ Van Horns มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์นโยบายส่งเสริม SMEs ไทย ให้เข้าถึงตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผ่านการประกาศกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการ จัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 จำนวน 6 ประการ โดยอภิปรายผลแยกตามแต่ละปัจจัยได้ดังนี้

ปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย จากการศึกษาพบว่านโยบายนี้มีการ ดำเนินการโดยมุ่งเน้นไปที่วัตถุประสงค์ ในการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจให้แก่ SME อย่างชัดเจน โดยทั้งสองหน่วยงานทั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมบัญชีกลางมีการดำเนินการมุ่งเป้าหมายไปที่วัตถุประสงค์ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการออกกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือ สนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 มาบังคับใช้เพื่อเป็นมาตรฐานนโยบายนั้น ได้มีการระบุสิ่งที่รัฐ ต้องการสนับสนุนเอาไว้ร่วมกัน ทั้งต้องจัดซื้อจัดจ้างกับผู้ประกอบการ SME และสินค้าที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม รวมถึงสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย อันทำให้เกิดอุปสรรคแก่ผู้ประกอบการในการ เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ SME ภาคบริการที่ประกอบกิจการรับเหมา ก่อสร้าง ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อการเข้าร่วมนโยบายตามกฎหมายกระทรวงและส่งผลให้ผู้ประกอบการ ตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์นโยบายตามที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น

ปัจจัยทรัพยากรนโยบาย ในส่วนของทรัพยากรนโยบายนี้ ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ใน 3 ตัว แปรได้ แก่ทรัพยากรเจ้าหน้าที่ (Man) ทรัพยากรงบประมาณ (Money) และทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ในการดำเนินนโยบาย (Material) สำหรับทรัพยากรงบประมาณ และทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ใน การดำเนินนโยบายนั้นพบว่ามีความเพียงพอต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งสำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ที่ได้รับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมประจำปีงบประมาณ 2564 30 ล้านบาทเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ SME - GP โดยเฉพาะ และกรมบัญชีกลางที่ได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี 2564 กว่า 1,000 ล้านบาท ทั้งสองหน่วยงานยังมีการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตามในด้านของทรัพยากรบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กลับพบว่า มีอุปสรรคจากความไม่เพียงพอในการดำเนินงานอยู่บ้างในส่วนของกรมบัญชีกลางที่อัตรากำลัง มีอยู่อย่างจำกัด ไม่สัมพันธ์กับจำนวนภาระงานที่หน่วยงานต้องปฏิบัติในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้เป็น อุปสรรคในการดำเนินนโยบายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งประเด็นในการศึกษาออกเป็น ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินนโยบาย และปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่ดำเนิน นโยบายกับหน่วยรับนโยบาย โดยผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินนโยบาย นั้น มีความสะดวกรวดเร็ว และคล่องตัว โดยมีการสื่อสารกันบ่อยครั้ง ทั้งแบบเป็นทางการผ่าน การประชุมระหว่างหน่วยงาน หนังสือราชการ รวมทั้งการจัดตั้งคณะทำงานร่วม แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยในด้านของการสื่อสารระหว่างหน่วยรับนโยบายยังคงประสบปัญหาในการ ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารไปยังผู้ประกอบการให้ทำการ ลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมโครงการ โดยจากการข้อมูลพบว่าผู้ประกอบการไม่ได้รับการเข้าถึงการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิทา ไพบูลย์วงศ์สกุล (2560) ที่ได้รับเอาไว้ว่า ผู้ประกอบการยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากนโยบายภาครัฐได้ เนื่องจากภาครัฐขาดการสร้างการรับรู้ ในนโยบาย และมาตรการที่ออกมา อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ทำให้ไม่ได้รับโอกาสในการเข้าถึง การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการดังกล่าว และส่งผลให้จำนวนผู้ประกอบการที่เข้ามาลงทะเบียน ในโครงการมีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร (OECD และ World Bank, 2005)

ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงาน จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานที่ทำการดำเนินนโยบาย ทั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมบัญชีกลาง มีการ วางโครงสร้างในการดำเนินงานเอาไว้อย่างชัดเจน ในการปฏิบัติตาม ภารกิจโครงการ ทำให้ การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวสามารถดำเนินการไปได้โดยไม่ติดขัด และส่งผลดีต่อ วัตถุประสงค์ในการกำหนดนโยบายตามที่กล่าวไว้ในข้างต้น

ปัจจัยเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบปัจจัย สภาพแวดล้อมในการทำงานไว้เป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินนโยบาย ได้แก่ ปัจจัยการเกิด โรคระบาด และปัจจัยสภาวะเศรษฐกิจที่ตามมาจากสถานการณ์โรคระบาด จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายในทางบวกมากกว่าทางลบ จากการปรับเปลี่ยนวิธี ในการปฏิบัติงานที่เน้นการดำเนินงานผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารระหว่าง หน่วยงานเอง และผู้ประกอบการในการเผยแพร่ นโยบายได้มีประสิทธิภาพและขยายวงกว้างขึ้น และปัจจัยสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำกลับส่งผลให้ผู้ประกอบการ SMEs หันมาสนใจตลาดที่มีเสถียรภาพ แม้ในช่วงการระบาดของโรคระบาดอย่างตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และช่วยเป็นตัวเร่ง ให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทะเบียนโครงการได้มากขึ้น

ปัจจัยบุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่าแต่ละหน่วยงานมีการเสริมสร้างการรับรู้นโยบายให้แก่บุคลากรทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และจากการเก็บข้อมูลพบว่าบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในตัวนโยบายในระดับที่ดี ทำให้สามารถดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่ผ่านมาทั้งจากการแจกแบบสอบถามผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ Thai SME-GP และเคยเข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านโครงการดังกล่าว และการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากสองหน่วยงานที่ดำเนินนโยบายทั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมบัญชีกลางพบว่า ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมีความพอใจต่อตัวโครงการและมีความเห็นว่าโครงการสามารถช่วงส่งเสริมตัวผู้ประกอบการให้สามารถเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ตามวัตถุประสงค์ แต่อย่างไรก็ตามยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และจากการศึกษาด้วยตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและการจัดจ้างที่ภาครัฐต้องการสนับสนุน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 ดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพได้แก่ ปัจจัยแรก ปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบายที่มีความชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกันในการดำเนินนโยบายแก่หน่วยงานภาครัฐที่ทำการจัดซื้อจัดจ้างทั่วประเทศ โดยสอดคล้องกับงานของ ชยธร ฉายบ้านใหม่ (2563)สมัทศน์ อย่างสุข (2563) หัสญา พิมพ์สระเกษ (2555) ที่ระบุว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการนำนโยบายไปปฏิบัติคือปัจจัยลักษณะและมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยที่สอง ได้แก่ปัจจัยโครงสร้างการดำเนินงาน ที่มีการจัดสรรโครงสร้างตามภารกิจงานอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน ทำให้การดำเนินนโยบายเป็นไปได้ด้วยดี และปัจจัยลำดับที่สามที่ส่งผลทางบวกต่อการดำเนินนโยบายได้แก่ปัจจัยบุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในตัวนโยบายอย่างทั่วถึง และสามารถให้ข้อมูลและตอบข้อสงสัยแก่ผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่ายังคงมีปัจจัยบางประการที่ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ ปัจจัยแรกปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย แม้ว่าปัจจัยนี้จะเป็นปัจจัยที่เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินนโยบายตามที่กล่าวไว้แล้วในข้างต้น และถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ของนโยบายจะมีความชัดเจน แต่มาตรฐานของนโยบายที่ประกาศใช้ผ่านกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและการจัดจ้างที่ภาครัฐต้องการสนับสนุน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 กลับมีรายละเอียดที่ซับซ้อนต่อผู้ประกอบการที่ต้องการเข้าร่วมการสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ประกอบการ SMEs ที่ประกอบกิจการก่อสร้าง ที่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงทั้งการลงทะเบียนยืนยันตัวตน SMEs

การจัดหาวัสดุก่อสร้างที่ผลิตในประเทศไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ทั้งยังรวมถึงการจัดการจัดหาเหล็กกล้าที่ผลิตภายในประเทศและนำมาใช้ในการก่อสร้างไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ปัจจัยที่สองได้แก่ ปัจจัยทรัพยากรนโยบาย ซึ่งมีปัจจัยย่อยในด้านของปัจจัยทรัพยากรบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานจากกรอบอัตรากำลังในหน่วยงานราชการที่มีจำกัด ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบาย และปัจจัยสุดท้ายและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในการนำนโยบาย Thai SME-GP ไปปฏิบัติ ได้แก่ปัจจัยการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ซึ่งในบริบทของการสื่อสารระหว่างหน่วยงานดำเนินนโยบายนั้นไม่มีผลกระทบทางลบเท่าไรนัก แต่ในส่วนของ การสื่อสารระหว่างหน่วยงานในการดำเนินนโยบายกับหน่วยรับนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นตัวแปรหลักในการดำเนินนโยบายนี้ กลับไม่ได้รับการเข้าถึงการสื่อสารนโยบายเท่าที่ควร ทำให้ผู้ประกอบการหลายรายพลาดโอกาสในการเข้าจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ที่บรรลุดังที่ประสงค์ตามที่วางไว้

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนา SME ไทยผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ผู้ศึกษาได้มีการสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษาและแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการดำเนินนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและการจัดจ้างที่ภาครัฐต้องการสนับสนุน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 ผ่านตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวนมีเตอร์ และแวนฮอร์น โดยใช้ตัวแบบทั่วไปในการนำนโยบายไปปฏิบัติผ่าน ปัจจัย 6 ประการ ผู้ศึกษาได้มีการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายออกเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

เพิ่มการประชาสัมพันธ์นโยบายให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น ทั้งนี้การดำเนินนโยบายที่ถึงแม้จะมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและงบประมาณที่เพียงพอขนาดไหน แต่หากขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงไปสู่กลุ่มเป้าหมายนโยบายก็ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เช่นนโยบาย thai sme-gp ที่ผู้ประกอบการประสบปัญหาขาดการรับรู้นโยบายทำให้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งหากหน่วยงานภาครัฐมีการเพิ่มกำลังในการดำเนินการประชาสัมพันธ์นโยบาย ให้ขยายวงกว้างและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง เช่นการประชาสัมพันธ์ผ่านโฆษณาโทรทัศน์ที่ถี่แล ะบ่อยครั้งขึ้น รวมถึงเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น การประชาสัมพันธ์ไปยัง Facebook Page, Twitter Account หรือ Youtube Chanel ที่ได้รับความนิยมและมีจำนวนผู้ติดตามจำนวนมาก เพื่อสร้างการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการได้มากขึ้น ก็จะสามารถเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการในโครงการและเพิ่มประสิทธิภาพนโยบายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในที่สุด

ลดความซับซ้อนของตัวกฎหมายที่เป็นมาตรฐานของนโยบาย ทั้งนี้วัตถุประสงค์ในการออกนโยบายนั้นเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายตามรายด้าน แต่การบังคับใช้กฎหมายที่ควบรวมการสนับสนุนทุกด้านเอาไว้ร่วมกันก่อให้เกิดความซับซ้อนในการปฏิบัติตามกฎหมาย และส่งผลให้นโยบายไม่ประสบความสำเร็จ โดยมาตรการแต่ละมาตรการที่ออกมาบังคับใช้ควรมีการลดขั้นตอนที่ซับซ้อนในการปฏิบัตินโยบาย เช่น การลงทะเบียนของผู้ประกอบการที่ควรลดความซ้ำซ้อนด้วยการสร้างระบบลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และควรสร้างระบบที่สะดวกต่อหน่วยงานรัฐที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายเช่นระบบในการจัดซื้อจัดจ้างที่สามารถตรวจสอบผู้ที่เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ว่าเป็นผู้ประกอบการ SMEs และ ใช้ผลิตภัณฑ์ที่

ผลิตภายในประเทศ เอาไว้ในระบบเดียว เพื่อลดขั้นตอนและสร้างความสะดวกให้แก่ทั้งผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายให้สามารถดำเนินตามนโยบายได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ

เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานตามนโยบาย แม้จะเป็นปัญหาที่ไม่ใหญ่เมื่อเทียบกับข้อเสนอแนะในข้างต้น แต่ด้วยกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีจำนวนจำกัด ไม่สอดคล้องกับจำนวนโครงการและนโยบายที่ต้องปฏิบัติ การเพิ่มจำนวนบุคลากรเพื่อรองรับการบริการให้เพียงพอต่อกลุ่มเป้าหมายเช่น การขยายกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่มีการให้บริการจำนวนมากเช่น กรมบัญชีกลาง หรือการจ้างเจ้าหน้าที่ Outsource เพิ่มเติมเพื่อมาปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือส่วนงานที่ประสบปัญหากำลังคนไม่เพียงพอ ก็จะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายให้สามารถรองรับจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานภาครัฐที่ปฏิบัติงานตามโครงการ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

ปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย เนื่องจากมาตรการหรือนโยบายบางมาตรการในบริบทปัจจุบันที่ถึงแม้จะมีวัตถุประสงค์นโยบายที่ชัดเจน แต่มาตรฐานนโยบายหรือตัวกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้นั้น อาจจะมีความซับซ้อนในการปฏิบัติตามนโยบายและส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์นโยบายเช่นกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและการจัดจ้างที่ภาครัฐต้องการสนับสนุน ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 ที่มีความซับซ้อนในการดำเนินการตามนโยบายทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าร่วมและตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการอันเป็นการขัดวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทั้งนี้ความขัดแย้งภายในตัวปัจจัยทำให้ไม่สามารถวัดได้อย่างแน่ชัดว่าปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบายนั้น ส่งผลดีหรือผลเสียต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ ทั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอว่าควรแยกสองปัจจัยนี้ออกจากกันในการนำมาเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติในการศึกษาครั้งต่อไป เพื่อสร้างความชัดเจนในการศึกษานโยบายต่าง ๆ ต่อไป

ควรเพิ่มปัจจัยอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากบริบทโลกปัจจุบันมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ปัจจัยตามแนวคิดของแวนมีเตอร์และแวนฮอร์น อาจจะไม่สามารถนำมาอธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างครอบคลุม ทั้งนี้ควรเพิ่มปัจจัยอื่น ๆ ในการศึกษาเช่นเช่นปัจจัยทางอิทธิพลทางวัฒนธรรมในสังคม หรือปัจจัยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในบริบทโลกยุคปัจจุบัน เพื่อสร้างมิติในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความหลากหลายรอบด้านสอดคล้องกับบริบททางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

บรรณานุกรม

World Trade Organization (WTO). (2003). *A Practical Guide for Assessing and Developing Public Procurement Programmes to Assist SMEs*

OECD และ World Bank. (2005). *Improving SMEs' access to finance and finding innovative solutions to unlock*

sources of capital. <https://www.worldbank.org/en/topic/sme/finance>

ปรางอนงค์ แสงอากาศ. (2564). การนำนโยบายลดทอนความเป็นอาชญากรรมในผู้เสพยาเสพติดไปปฏิบัติ : ศึกษากรณี ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 [สารนิพนธ์,

รุจิระ โรจนประภาพันธ์ สุพัตรา ยอดสุรางค์ น้าพล ม่วงอวยพร ไกรบุญ บันดาล และภคมน โภคะธีรกุล. (2562). นโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และ ขนาดย่อมตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่ง ชาติ. วารสาร วิชาการ การ จัดการ ภาค รัฐ และ เอกชน, 1(2), 89-105.

ลักขิกา จรรยาขจร. (2564). การศึกษาประโยชน์และอุปสรรคของ SME ในประเทศไทยต่อนโยบายของธนาคารแห่ง ประเทศไทย [สารนิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

วเรช จันทรร และสมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย. (2552). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ = *An integrated Theory of Public Policy* / วเรช จันทรร (พิมพ์ครั้งที่ 4. ed.) [Non-fiction]. สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย (TURA).

<https://chula.idm.oclc.org/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=cab05085a&AN=chu.b1813066&site=eds-live>

ชนิดา จิตตรุทธะ. (2561). นโยบายสาธารณะ : แนวคิด การวิเคราะห์ และกรณีศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ.

ชยธร ฉายบ้านใหม่. (2563). การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ กรณีศึกษา : โครงการธนาคารคัด แยกขยะประกันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

อิทธิภาส ทองย้อย. (2564). การ ดำเนิน งาน จัด ซื้อ จัด จ้าง ภาค รัฐ ด้วย วิธี อิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของ องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น ใน เขต อำเภอ เมือง จังหวัด อ่างทอง: The Government Procurement Operations with an Electronic Government Procurement (e-GP) of the Local Administrative Organizations in Muang District, Ang Thong Province. *LAWARATH SOCIAL E-JOURNAL*, 3(1), 39-54.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). โครงการศึกษาด้านโครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่มีนัยต่อการดำเนินนโยบาย

สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย: ปลดล็อก SMEs ไทย ปรับตัวอย่างไรให้เติบโต .

https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/sMEs_paper.pdf

พชรพจน์ นันทรามาศ. (2562). ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับโอกาสเข้าถึงทางธุรกิจ.

https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_425res_01_62_Final_2.pdf

ศรีสุตา จงสิทธิ ผล ธีรรัฐพัชรณนิโรจน์ สมคิด คำแหง วุฒนิ พงษ์วราไกรสวัสดิ์ และไกร ฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2563).

โครงการการประเมินนโยบายของภาครัฐ ใน การส่งเสริมธุรกิจ SMEs ของประเทศไทย: ศึกษาเปรียบเทียบ
แบ่งตามรายภูมิภาค และรายประเภท: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.

หัตถญา พิมพ์สระเกษ. (2555). การนำนโยบายป้องกันและควบคุมใช้หัตถนิกไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
[สารนิพนธ์,

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 1 1§7(2543).

กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริม หรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563,
(2563).

สุพิตา ไพบูลย์ วงศ์สกุล. (2558). การพัฒนายุทธศาสตร์ การเพิ่มขีดความสามารถ ทางการแข่งขันสำหรับวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มหาวิทยาลัย
ศิลปากร].

ธีรรัฐวุฒิ คุวิฒนเธียรชัย วชิร คุณทวิเทพ. (2563). การเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาลของวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมของไทย. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 20(1 มกราคม - มิถุนายน
2563).

ดร.ศักดิ์ตา ศิริภัทรโสภณ. (2563). ศักยภาพในการแข่งขันและความพร้อมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของ
ไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *Journal of the Association of Researchers*,
21(1), 9-33.

ศุภชัย ยาวะประภาส. (2557). นโยบายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 10. ed.) [Non-fiction]. สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

<https://chula.idm.oclc.org/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=cab05085a&AN=chu.b2030263&site=eds-live>

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2563). โครงการศึกษาการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจสำหรับวิสาหกิจขนาด
กลางและขนาดย่อม (กลุ่มวิสาหกิจรายย่อย). [https://tdri.or.th/wp-](https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2021/02/2020_09_%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0)

[content/uploads/2021/02/2020_09_%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0](https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2021/02/2020_09_%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0)

[B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%84%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%82%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%82%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%A1.pdf](https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210820091040.pdf)

วทันยา สังขรัตน์. (2560). มาตรการทางภาษีทรัพย์สินเพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม [เอกัตศึกษา,

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2564). แผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2564 – 2565. Retrieved from https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210820091040.pdf

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2565). *Thai SME-GP* www.thaismegp.com

รศ. ดร. มยุรี อนุมานราชชน. (2563). นโยบายสาธารณะ. ExpernetBooks.

สมทัศน์ อย่างสุข. (2563). การนำนโยบายด้านการเฝ้าระวังและป้องกันโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกรไปปฏิบัติกรณีศึกษา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุรินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สิทธิโชค พัดเย็น
วัน เดือน ปี เกิด	7 มิถุนายน 2534
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
วุฒิการศึกษา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	11 ซอยร่วมศิริมิตร ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กทม. 10900

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY